

Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció (4064-12-ENVI EU Pilot eljárásban)

a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak az Egri Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről.

1. Azonosító adatok

A tervet készítő szervezet:

Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság
Eger
Szövetkezet u. 4.
3301

Vezető tervező neve és elérhetősége:

Ősz Gusztáv
Tel.: +36 36 510-588, +36 30 488-0599
OszGu@nebih.gov.hu

Az adatbeszerzésben közreműködő szervezet, címe, kapcsolattartó neve, elérhetősége:

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság (továbbiakban: NÉBIH EI)
(1023 Budapest, Frankel Leó út 42.-44.), Szolnyik Csaba főerdőtervező (+36-70-436-0376)

Az adatokat szolgáltató szervezet, címe, kapcsolattartó neve, elérhetősége:

Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 3304 Eger, Sánc u. 6. (továbbiakban: BNPI)
Schmotzer András kutatási szakreferens (+36-30-349-5701)

2. Az érintett Natura 2000 területek

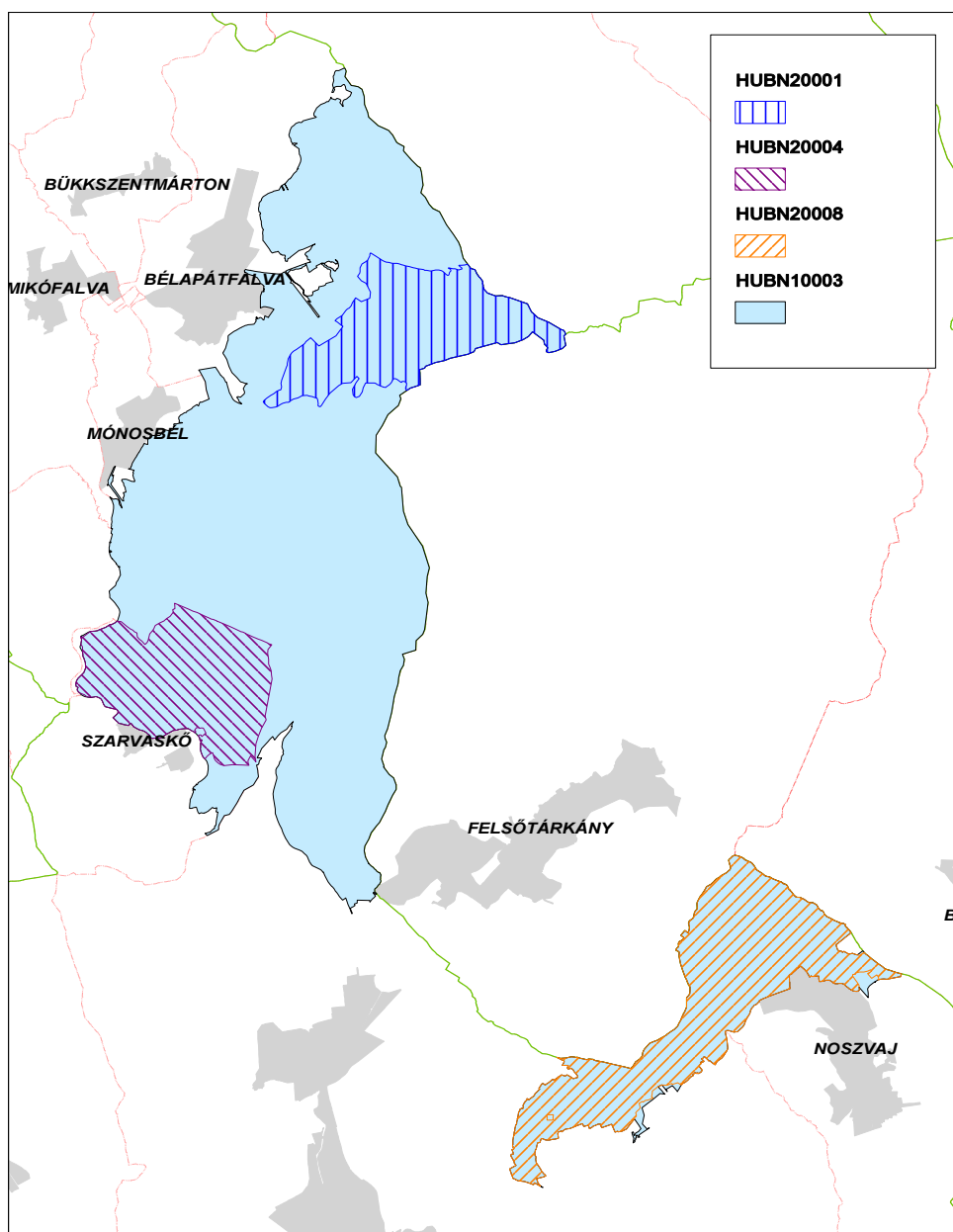
2.1. Az erdőtervezési körzetben található, vizsgált Natura 2000 területek:

kódja	Natura 2000 terület neve	státusz a	érintett terület (ha)	érintett NPI
HUBN10003	Bükk hegység és peremterületei (178)	KMT	4541,42	Bükk NPI
HUBN20001	Bükk-fennsík és Lök-völgy (291)	KJTM	475,20	Bükk NPI
HUBN20004	Szarvaskő (293)	KJTM	631,82	Bükk NPI
HUBN20008	Vár-Hegy-Nagyeged (305)	KJTM	758,32	Bükk NPI

KMT: különleges madárvédelmi terület; érintett terület az Országos Erdőállomány Adattár (továbbiakban: Adattár) alapján a vizsgált erdőtervezési körzetből

KJTM: különleges jelentőségű természetmegőrzési terület; érintett terület az Adattár alapján a vizsgált erdőtervezési körzetből

Natura 2000 terület neve	site területe			site ETK-ba eső területe				
	teljes (ha)	ebből erdő		teljes (ha)	ebből			
		(ha)	%		erdőrészlet		egyéb részlet	
					(ha)	%	(ha)	%
Bükk hegység és peremterületei (178)	66 207,67	56 517,22	85,4	4541,42	4419,42	97,3	121,04	2,7
Bükk-fennsík és Lök-völgy (291)	14 382,60	13 631,37	94,8	475,20	453,95	95,5	21,25	4,5
Szarvaskő (293)	631,82	603,62	95,5	631,82	603,62	95,5	26,33	4,2
Vár-Hegy-Nagyeged (305)	2 036,55	1 814,49	89,1	758,37	751,26	99,1	7,11	0,9

1. térkép: A vizsgálati terület Natura 2000 érintettsége

2.2. Natura 2000 hálózatba sorolt erdő és egyéb részletek terület összesen:

Körzet teljes területe (ha)	Natura 2000 erdő és egyéb részlet területe (ha)	Arány (%)
14331,13	6228,25	43,5

2.3. A közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusoknak, illetve jelölő fajoknak Natura 2000 területenként történő felsorolása– NPI adatszolgáltatás alapján

Az alábbi táblázatok az SDF jelenleg érvényes (normál betűtípus) és az Európai Bizottság 2011/484/EU határozatában előírtak szerint 2014-ben tervezett, de az Európai Környezetvédelmi Ügynökség honlapján még meg nem jelent frissítésének adatai (*dőlt betűtípus*) szerint készültek. Ez utóbbiak forrásai a BNPI adatszolgáltatásában a jelölő fajok érintettségének vizsgálatáról szóló összefoglaló táblázatok.

Az Egri Erdőtervezési Körzet által érintett Natura 2000 erdőterületen az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint a kijelölés alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok és az erdei élőhelyekhez kötődő fajok jegyzéke:

2.3.1. **Jelölő élőhelytípusok jegyzéke**

Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), valamint Bükk-fennsík és Lök-völgy (HUBN20001), Szarvaskő (HUBN20004), Vár-hegy-Nagy-Eged (HUBN20008) Natura 2000 erdőterületeken az erdészeti hatóság rendelkezésére álló adatok szerint a kijelölés alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok és az erdei élőhelyekhez kötődő fajok jegyzéke:

- HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,3	Nem érintett, tervezett tevékenység nem érinti a területet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6110	* Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (Alyso-Sedion albi)	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	borítás (%)	1,7	Nem érintett, tervezett tevékenység nem érinti a területet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6230	* Fajgazdag Nardus-gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	1,7	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	n.a.	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	2,7	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6520	Hegyi kaszálórétek	borítás (%)	0,0	Eldöntendő. Kímélete szükséges a közelítés, készletezés során.
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
7220	*Mésztufás források (Cratoneurion)	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	borítás (%)	1,1	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
8160	* Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelék-lejtői	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	B	
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9110	Mészkerülő bükkösök	borítás (%)	0,2	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	56,9	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	borítás (%)	1,5	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői	borítás (%)	14,5	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91E0	* Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	0,2	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal	borítás (%)	2,1	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	C	
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	1,8	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91I0	* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	n.a.	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	4,5	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

- HUBN20008 Vár-hegy – Nagy-Eged

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,2	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	borítás (%)	0,1	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6210	Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik	borítás (%)	2,8	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálko- dás általi érintettség
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	0,9	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6250	Síksági pannon löszgyepek	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	C	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,0	Nem érintett Nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	n.a.	Nem érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	0,3	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	n.a.	Eldöntendő. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során.
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
9110	Mészkerülő bükkösök	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	5,4	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkősei mészkövön	borítás (%)	1,6	Érintett
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	C	
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion- erdői	borítás (%)	0,2	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91E0	* Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	0,1	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal	borítás (%)	7,0	Érintett
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	C	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	9,9	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91I0	* Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	0,5	Érintett
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	C	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	64,1	Érintett
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	C	

- HUBN20004 Szarvaskő

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	A	
6110	* Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (Alyso-Sedion albi)	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	borítás (%)	0,8	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6240	Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	2,1	Érintett
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	B	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	0,1	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
8220	Szilikátsziklás lejtők sziklanövényzettel	borítás (%)	n.a.	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	C	
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	0,0	Nem érintett nincs tervezett erdő a területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	C	
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői	borítás (%)	0,5	Nem érintett, tervezett tevékenység nem érinti a területet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálko- dás általi érintettség
91E0	* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	borítás (%)	1,3	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált. értékelés	n.a.	
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal	borítás (%)	17,0	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált. értékelés	B	
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szal	borítás (%)	7,0	Érintett
		megőrzöttség	A	
		ált. értékelés	B	
91I0	* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	borítás (%)	0,4	Nem érintett, tervezett tevékenység nem érinti a területet
		megőrzöttség	n.a.	
		ált. értékelés	n.a.	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	61,9	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált. értékelés	B	

A jelölő élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

Megőrzöttség	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos
Általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

n.a.: nincs adat

A kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok *-al jelezve.

2.3.2. Jelölő fajok jegyzéke

•HUBN10003 Bükk hegység és peremterületei

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
jégmadár	Alcedo atthis	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat.
		ált.értékelés	B	
parlagi sas	Aquila heliaca	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
békászó sas	Aquila pomarina	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
császármadár	Bonasa bonasia	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	C	
uhu	Bubo bubo	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
európai lappantyú	Caprimulgus europaeus	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
fehér gólya	Ciconia ciconia	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
Fekete gólya	Ciconia nigra	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
kígyászölyv	Circaetus gallicus	állomány nagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	
kék galamb	Columba oenas	állomány nagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
haris	Crex crex	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos	állomány nagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	
közép fakopáncs	Dendrocopos medius	állomány nagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	
balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus	állomány nagyság	C	Nem érintett
		ált.értékelés	B	
fekete harkály	Dryocopus martius	állomány nagyság	B	Érintett.
		ált.értékelés	B	
bajszos sármány	Emberiza cia	állomány nagyság	B	Nem érintett.
		ált.értékelés	B	
vándorsólyom	Falco peregrinus	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
örvös légykapó	Ficedula albicollis	állomány nagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
kis légykapó	Ficedula parva	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
töviszúró gébics	Lanius collurio	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
erdei pacsirta	Lullula arborea	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
hegyi billegető	Motacilla cinerea	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
füleskuvik	Otus scops	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
darázsölyv	Pernis apivorus	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
hamvas küllő	Picus canus	állomány nagyság	B	Nem érintett
		ált.értékelés	B	
uráli bagoly	Strix uralensis	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
karvalyposzáta	Sylvia nisoria	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	

- HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
zöld koboldmoha	Buxbaumia viridis	állomány nagyság	A	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		ált.értékelés	B	
rigópohár (Boldogasszony papucs)	Cypripedium calceolus	állomány nagyság	A	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		ált.értékelés	B	
zöld seprőmoha	Dicranum viride	állomány nagyság	A	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		ált.értékelés	C	
piros kígyószisz	Echium russicum	állomány nagyság	C	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		ált.értékelés	B	
*magyarföldi husáng	Ferula sadleriana	állomány nagyság	B	Nem érintett.
		ált.értékelés	B	
sziklai illatosmoha	Mannia triandra	állomány nagyság	A	Nem érintett.
		ált.értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
leánykőkörcsin	Pulsatilla grandis	állomány nagyság	C	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		ált. értékelés	B	
Janka-tarsóka	Thlaspi jankae	állomány nagyság	C	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		ált. értékelés	B	
* csíkos medvelepke	Callimorpha quadripunctaria	állomány nagyság	C	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		ált. értékelés	B	
nagy hőscincér	Cerambyx cerdo	állomány nagyság	C	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		ált. értékelés	B	
Gebhardt-vakfutrinka	Duvalius gebhardti	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált. értékelés	B	
szarvasbogár	Lucanus cervus	állomány nagyság	C	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		ált. értékelés	B	
* havasi cincér	Rosalia alpina	állomány nagyság	B	Érintett
		ált. értékelés	B	
tornai patakcsiga	Sadleriana pannonica	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált. értékelés	B	
eurázsiai rétisáska	Stenobothrus eurasius	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált. értékelés	B	
hosszúfogú törpecsiga	Vertigo angustior	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált. értékelés	B	
Petényi-márna	Barbus meridionalis	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált. értékelés	B	
		ált. értékelés	B	
hiúz	Lynx lynx	állomány nagyság	B	Eldöntendő. A BNPI adatszolgáltatása szerint érintett
		ált. értékelés	B	
pisedenevér	Barbastella barbastellus	állomány nagyság	B	Érintett
		ált. értékelés	B	
hosszúszárnyú denevér	Miniopterus schreibersi	állomány nagyság	A	Érintett
		ált. értékelés	B	
nagyfülű denevér	Myotis bechsteini	állomány nagyság	C	Érintett
		ált. értékelés	B	
hegyesorru denevér	Myotis blythii	állomány nagyság	C	Érintett
		ált. értékelés	B	
tavi denevér	Myotis dasycneme	állomány nagyság	C	Érintett
		ált. értékelés	B	
közönséges denevér	Myotis myotis	állomány nagyság	A	Érintett
		ált. értékelés	B	
kereknyergű patkósdenevér	Rhinolophus euryale	állomány nagyság	A	Érintett.
		ált. értékelés	B	
nagy patkósdenevér	Rhinolophus ferrumequinum	állomány nagyság	B	Érintett
		ált. értékelés	B	
kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros	állomány nagyság	B	Érintett
		ált. értékelés	B	

- HUBN20004 Szarvaskő

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		állomány nagyság	C	
szarvasbogár	Lucanus cervus	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	C	
leánykökörcsin	Pulsatilla grandis	ált.értékelés	B	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		állomány nagyság	C	
Janka-tarsóka	Thlaspi jankae	ált.értékelés	B	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		állomány nagyság	C	
nagy höscincér	Cerambyx cerdo	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	C	
nagyfülű denevér	Myotis bechsteini	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	C	
közönséges denevér	Myotis myotis	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	A	
kereknyergű patkósdenevér	Rhinolophus euryale	ált.értékelés	B	Érintett.
		állomány nagyság	A	
nagy patkósdenevér	Rhinolophus ferrumequinum	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	B	
kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	B	
piszedenevér	Barbastella barbastellus	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	B	

- HUBN20008 Vár-hegy, Nagy-Eged

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		állomány nagyság	A	
Boldogasszony papucs (rigópohár)	Cypripedium calceolus	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	A	
leánykökörcsin	Pulsatilla grandis	ált.értékelés	B	Nem érintett a tervezett területen nincs előfordulása
		állomány nagyság	C	
Janka-tarsóka	Thlaspi jankae	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	C	
piros kígyószisz	Echium russicum	ált.értékelés	B	Nem érintett
		állomány nagyság	B	
nagy höscincér	Cerambyx cerdo	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	C	
szarvasbogár	Lucanus cervus	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	C	
* havasi cincér	Rosalia alpina	ált.értékelés	C	Érintett
		állomány nagyság	C	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
		állomány nagyság	C	
csíkos medvelepke	Callimorpha quadripunctaria	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	B	
magyar tavaszi-fésűsbagoly	Dioszeghyana schmidtii	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	B	
sárga gyapjasszövő	Eriogaster catax	ált.értékelés	B	Nem érintett nincs tervezett fahasználat
		állomány nagyság	B	
piszedenevér	Barbastella barbastellus	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	B	
hosszúszárnyú denevér	Miniopterus schreibersi	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	A	
nagyfülű denevér	Myotis bechsteini	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	C	
hegyesorrú denevér	Myotis blythii	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	C	
tavi denevér	Myotis dasycneme	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	C	
közönséges denevér	Myotis myotis	ált.értékelés	B	Érintett
		állomány nagyság	A	
kereknýergű patkósdenevér	Rhinolophus euryale	ált.értékelés	B	Érintett.
		állomány nagyság	A	
kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros	állomány nagyság	B	Érintett

A jelölő fajok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

Állomány nagyság	A	$100 \geq p > 15\%$
	B	$15 \geq p > 2\%$
	C	$2 \geq p > 0\%$
Általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

n.a.: nincs adat

*A kiemelt közösségi jelentőségű fajok *-al jelezve.*

2.3.3. Az adatszolgáltatásba bevont szervek, személyek felsorolása, az általuk adott dokumentumok felsorolása, hivatkozása, megtett intézkedések.

Felhasznált alapidokumentumok:

- Szakmai háttéranyag a hazai Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok kezelési irányelveinek meghatározásához

Összeállította: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Természetvédelmi Szakállamtitkárság, Budapest 2010.

Véleményezték: Nemzeti Park Igazgatóságok
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek
Erdőrezervátum Bizottság tagjai
Natura 2000 Tanácsadó Testület
Független Szakértők

- Körzeti erdőterv elővizsgálati dokumentációjának tartalmi követelményei, segédlet (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság (NÉBIH), Budapest 2012.)

- Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon (szerk.: Haraszthy László, Pro Vértességi Közalapítvány Csákvár 2014.)

- Fajmegőrzési tervek (www.termeszetvedelem.hu): Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), hiúz (*Lynx lynx*), zöld koboldmoha (*Buxbaumia viridis*), zöld seprőmoha (*Dicranum viride*), rigópohár (*Cypripedium calceolus*), magyarföldi husáng (*Ferula sadleriana*)

- site SDF (natura2000.eea.europa.eu)

Alkalmazott jogszabályok:

- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet. (továbbiakban: Korm. rendelet)

- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet

- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. (továbbiakban: Evt., hatályos: 2009. július 10.)

- Az Evt. végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (továbbiakban: Vhr.).

- Az természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.).

A BNPI által végzett adatszolgáltatások ügyiratok szerint:

- 198/2010.: az Evt. 113. § (15) alapján lefolytatott Natura 2000 felülvizsgálat során biotikai adatok és Natura javaslatok

- I-108/9/2014.: jelen elővizsgálat során vegetáció (élőhelytípus) adatok

- I-108/11/2014.: jelen elővizsgálat során biotikai adatok és erdőrésztlet szintű Natura javaslatok

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság intézkedései:

- 04.4/289-4/2014.: az elővizsgálat elrendelése

- 04.4/289-12/2014.: elővizsgálat elrendelése pontosítása, adatkérés BNPI-től

- 04.4/289-16/2014.: munkaértekezlet összehívása, lebonyolítása

- 04.4/289-26/2014.: adatkiegészítés kérés BNPI-től

Heves Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága (Igazgatóság) intézkedései:

- A körzeti erdőterv elkészítése, az erdőgazdálkodás adatainak gyűjtése, a változások átvezetése az Országos Erdőállomány Adattárban (továbbiakban: Adattár).

- A BNPI közreműködésével - az Evt. 113. § (15) alapján lefolytatott Natura 2000 felülvizsgálat során - hatásvizsgálati dokumentációk elkészítése.

- A természetvédelmi hatóság (ÉMIKTVF), mint szakhatóság közreműködésével üzemtervtől eltérő tevékenység engedélyezése, illetve 2009. július 10. után - az Evt. 40. § (2) és (3) bekezdés szerint eljárva - erdőterv módosítása.

A Natura 2000 területek elővizsgálatára vonatkozó adatok döntő részét a BNPI bocsátotta az erdészeti hatóság rendelkezésére, melyre három lépésben került sor. A körzeti erdőterv készítésekor a BNPI megadta az erdőtervezési körzetet érintő védett és fokozottan védett területekre és fajokra (együttal Natura 2000 jelölő élőhelyekre és fajokra) a tervezés azon irányelveit, amelyek a védett területek és fajok természetvédelmi helyzetének megőrzése és javítása érdekében szükségesek. Ezen túlmenően a BNPI erdőrészlet szinten előírás és korlátozás javaslatokat tett, továbbá részt vett az érintetlenül hagyandó részterületek terepi kijelölésében. Az erdőtervi tárgyalásokon minden erdőrészlet tervezett rendeltetése, fakitermelési (és sürgősségi), valamint erdősítési előírása, továbbá a tervbe beépítésre került korlátozás a BNPI képviselőjével és az erdőgazdálkodóval is egyeztetésre került. További adatszolgáltatásra került sor 2010-ben az erdőterv Evt. 113. § (15) bekezdése szerinti, nem védett Natura 2000 területekre lefolytatott felülvizsgálatban, majd a mostani eljárás keretében. Ennek során a BNPI megadta az érintett Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló jelölő élőhelyek és fajok biotikai adatait, a Natura célok eléréséhez szükséges irányelveket fogalmazott meg és általános javaslatokat tett.

Az elővizsgálat során minden érintett erdőrészlet fakitermelési és erdősítési terv előírása felülvizsgálatra került, azok módosítását a SDF, a korábbi (2010-es) és a mostani Natura 2000 javaslatok, a fentebb felsorolt alapidokumentumok, valamint a jogszabályok rendelkezései határozzák meg. A jelölő fajok és élőhelyek adatai, kedvező természetvédelmi helyzetük megőrzése, javítása érdekében szükséges erdőtervi előírások, munkákra vonatkozó korlátozások az adott erdőrészlet erdőrészlet-lapján a tervezési adatok között, illetve a megjegyzés rovatban kerültek, illetve - a vizsgálat alapján végzett tervmódosítás után - kerülnek rögzítésre.

Jelen Natura elővizsgálati dokumentáció elkészítésére, vagyis az erdőterv szerinti erdőgazdálkodási tevékenység jelölő fajokra és élőhely típusokra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, az összegyűjtött adatok szerint felülvizsgált és módosításra kerülő erdőtervi előírások alapján, az Európai Bizottság 4064-12-ENVI EU pilot eljárás keretében került sor a NÉBIH utasítására.

3. A körzeti erdőterv

3.1. A körzeti erdőterv bemutatása, céljának meghatározása

A vizsgált terület a 63572/58/2007, illetve a 63572/59/2007 számon jóváhagyott erdőtervben az Egri Erdőtervezési Körzetben, Bélapátfalva, Eger, Noszvaj, Szarvaskő, Mikófalva, Mónosbél település határában található és 4541,42 ha erdőtervezett területet foglal el. A körzet erdősültsége (97%). A teljes területből 121 ha a faállománnyal nem borított, ún. egyéb részlet, melyekre az Adattár nem tartalmaz természetességi állapotra, rendeltetésre és üzemmódra vonatkozó adatokat, erdősítési előírásokat és fakitermelési lehetőségeket.

Az erdők természetességi állapota kedvező. Ez a fajaj-összetételen is látszik. Jelentéktelen az invazív akác (2,1%) és a fenyő (1,9%) területfoglalása. Az erdők nagyobb hányada őshonos fafajokból álló természeteszerű (51,4%) és származék (44,2%) erdő, további 0,2%-án az emberi beavatkozás nyomán jelentősen átalakult, ún. átmeneti erdő. A származék erdőknél probléma, hogy sok esetben az akác jelenléte miatt került ebbe a kategóriába az erdőrészlet. Kultúr és ültetvény erdők területe (4,2%). Bár a károsítások és a szerkezet átalakítási tevékenységek következtében csökkenő kiterjedésben, de még természetvédelmi szempontból értékes (regenerálható) élőhelyeket foglalnak el a fenyvesek, melyek termőhelyi adottságok figyelembe vételével, őshonos fafajra történő átalakítása az erdőterv egyik fontos célkitűzése.

A körzet vizsgált területén jelentős (72,4%) a védelmi elsődleges rendeltetésű erdők aránya, melyek zöme természetvédelmi (90%) és talajvédelmi (10%). A természetvédelmi elsődleges rendeltetés a védett természeti területeken fekvő erdőrészletekre lett (az Evt. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint) megállapítva, a védelmi célok érvényesülése, az életközösség védelme érdekében. A talajvédelem a termőhelyi adottságok alapján került megállapításra, a sekély, illetve meredek, erózió veszélynek kitett talaj védelmére (Evt. 24. § (2) bekezdés b) pontja). Ezek a rendeltetések teljes összhangban vannak a Natura 2000 célokkal, hiszen a kijelölés alapjául szolgáló jelölő élőhelyeken az erdőállapot (teljes életközösség) fennmaradását, a természeti folyamatok érvényesülését ezzel a jelölő fajok populációjának stabilitását segítik. A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület a Natura 2000

hálózat részeként is kijelölésre és a jogi jelleg az Adattárba bejegyzésre került. A jelölő fajok és élőhelyek védelmét, természetvédelmi helyzetének megőrzését (esetenként javulását) - a Natura 2000 célok érvényesülését – szolgálják a tervben található, a védett területek és élőlények érdekében tett előírások, korlátozások. A következő erdőtervezés során - az Evt. 22. § (5) bekezdése értelmében - felül kell vizsgálni az összes erdőrészlet rendeltetését és dönteni arról, hogy a Natura 2000 elsődleges, vagy további rendeltetesként jelenjen meg az erdőtervben.

A jelenleg érvényes körzeti erdőterv elkészítésére és jóváhagyására a korábbi jogszabályi környezetben került sor. Az Evt. 113. § (7) bekezdés értelmében a 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete szerint 2017-ben sorra kerülő következő erdőtervezés alkalmával felül kell vizsgálni az összes erdőrészlet üzemmódját, de az alábbi jellemzés a mostani állapotot tükrözi.

A vágásos üzemmódban kezelt erdők - 1112 ha (25,2%) - természetességének javítására kiemelt hangsúlyt fektetett a körzeti erdőterv. A véghasználatok tervezésekor a törvényi előírásoknak megfelelően őshonos fafajoknál előtérbe került a fokozatos felújítóvágás és a szálalóvágás alkalmazása. Ez a véghasználatok 79,7%-a. A véghasználatok fennmaradó része (20,3%) tarvágás, amely nem jelentős és jellemzően az őshonos állományokból álló erdőtömb szélén vagy azon kívül helyezkedik el. A tarvágások akácot, fenyőt és nemes nyárat érintenek. Tarvágásra őshonos fafaj akác állományban elegyfajként, vagy elenyésző területen szerkezet átalakítás esetén lett tervezve. Természetes mag eredetű felújítások aránya az erdőtervben meghatározó, illetve természetes mag felújításra alkalmas állományokban kizárólagos. A természetvédelmi, egyben a Natura célok teljesülése érdekében a természetes felújításokban az őshonos elegyfajok kímélete, illetve a mesterséges erdősítésekben az elegyítés a felújítások célállományának megválasztásakor fontos szerepet kapott. A korábbi évtizedek hibás gazdálkodásának következtében esetenként elegyszegény állományokban a nevelővágások tervezésekor ennek korrigálása, az elegyesség fokozása fontos cél, amely lehetővé teszi a jobb természetességű állományok létrehozását.

Az erdőrészletek részterületére tervezett fakitermelések helyének lehatárolására minden esetben a BNPI közreműködésével került sor, amit az éves tevékenységek bejelentésének vizsgálatakor ismételt kontroll, pontosítás követ (lásd. 3.3. fejezet).

Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás 146 ha-on került tervezésre.

Átalakító üzemmód 206 ha-on került megállapításra, amelyben hosszútávon a szálaló üzemmódban történő gazdálkodásnak lehetőségei adóttak, de az erdő faállomány-viszonyai, szerkezete a szálaló üzemmódba sorolást még nem teszik lehetővé.

Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód 563 ha-on (12,7%) szerepel, főként a hársas törmelékletítő-erdőkben (Mercuriali-Tiliatum), a molyhostölgyes bokorerdőkben (Ceraso-Quercetum pubescentis) és a társulástanilag pontosan be nem sorolható sziklaerdők minden állományára és a szurdokerdőkben. Ez az üzemmód került megállapításra, ahol a fakitermelés egyéb természetvédelmi szempontból nem kívánatos, a teljes háborítatlanság biztosítása érdekében az érintett erdőrezervátum magterületére, illetve kisebb területek esetében, ahol az állomány- és terepviszonyok, továbbá a feltártság (utak) hiánya miatt haszonvétele a jövőben sem végezhető gazdaságosan.

A fentiekből következően, az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozásával érintett terület a védett és védelmi rendeltetésű erdőkre korlátozódik.

Az érvényes erdőterv vonatkozó adatai a vizsgált Natura 2000 erdőterületeken:

Elsődleges rendeltetések:

Az elsődleges rendeltetés területi aránya (%)	
Rendeltetés	Érvényes erdőterv szerint
Védelmi	72,4
Gazdasági	25,2
Közjóléti	2,4

Üzemmódok:

Üzemmódok területi aránya (%)	
Üzemmód	Érvényes erdőterv szerint
Vágásos	79,4
Szálaló	3,3
Faanyagtermelést nem szolgáló	12,7
Átalakító	4,6

Korlátozások:

Korlátozások területi aránya üzemmódonként (%)			
Üzemmód	Érvényes erdőterv szerint		
	Korlátozás		
	Nincs	Részleges	Teljes
Vágásos	17,5	61,9	
Szálaló		3,3	
Faanyagtermelést nem szolgáló			12,6
Átalakító	2,5	2,2	

Az erdőterv legfontosabb célja:

Az Evt. alapelvei szerint a védelmi (ezzel a Natura 2000) és a közjóléti céloknak is megfelelő, a tartamos haszonvételek feltételeinek vizsgálatán, az ún. hozamszabályozás eredményein alapuló fenntartható erdőgazdálkodás feltételeit biztosítani, összhangot teremtve az erdő fenntartásához fűződő közérdek és az erdőgazdálkodással kapcsolatos egyéb érdekek érvényesülése között olyan módon, hogy minden beavatkozás tervezésekor - a jogszabályi előírásoknak megfelelően – elsődleges szempont a védett értékek védelme a haszonvételek csak alárendelten jelenhetnek meg.

3.2. A körzeti erdőterv térbeli kiterjedése, és a tervezett erdőgazdálkodási tevékenységek által okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása Natura 2000 területenként.

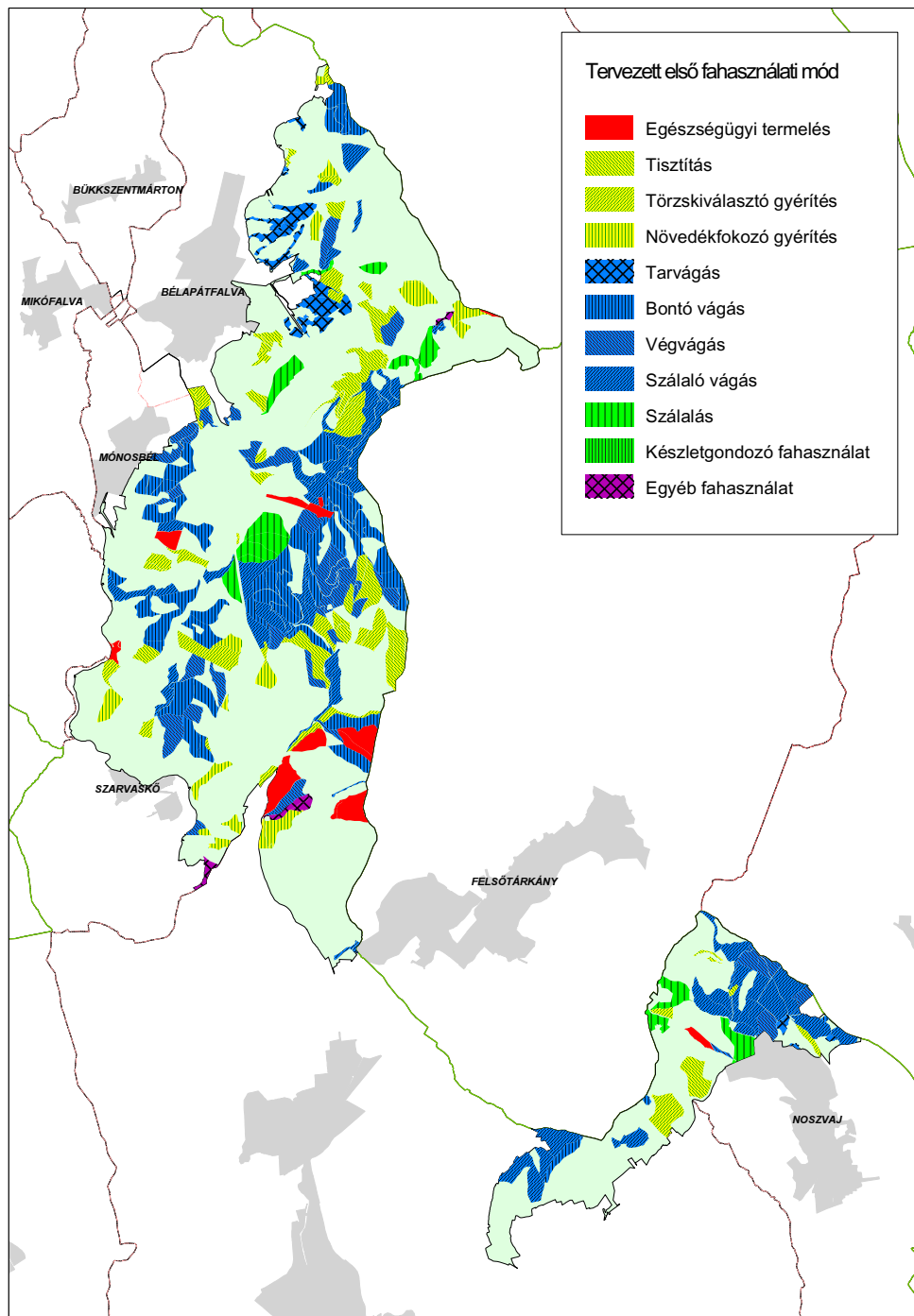
A hatások vizsgálatakor fontos tudni, hogy Magyarországon a tervezés és adatgyűjtés (feldolgozás), egyúttal az erdőgazdálkodás alapegysége az erdőrészlet (Evt. 16.§ (6) bekezdés). Fokozatos felújítógátások és szálalógátások elszámolásakor, hatásuk elemzésekor az ún. redukált területet használjuk, mely (leegyszerűsítve) a kitermelt fatérfogat munkával érintett fafajsortok összes élőfakészletéhez viszonyított arányának és az erdőrészlet területének szorzataként áll elő.

A körzeti erdőtervben szereplő (akár erdőrészlet részterületére vonatkozó) fakitermelési tevékenység a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek vizsgálati területre eső erdeinek 12,9%-át, a különleges madárvédelmi terület 18,4%-át érinti, azok túlnyomó részére tehát nincs külön előírás, fakitermelési lehetőség.

Az alábbi térképek a fakitermeléssel érintett erdőrészletek teljes területét mutatják, annak ellenére, hogy állománynevelés olykor, egészségügyi termelés és véghasználat pedig (néhány tarvágás kivételével) gyakorlatilag sohasem a teljes erdőrészletet érinti. A fakitermeléssel érintetlen helyek elhatárolásakor a termőhelyi tényezők (élőhelyek, fajok védelme) és az állományjellemzők (újulat állapota), valamint véghasználatnál az ún. összevágások elkerülése (folyamatban lévő felújítási területek szétaprózása a Tvt.-nek megfelelően) a legfontosabb szempont. Az ún. végvágások (amikor a következő terveciklusban sem lesz már további felújítógátás) esetében is érintetlen hagyásfa csoportok, esetenként állományrészek lettek kijelölve, amely tovább növeli az élőhelyek változatosságát.

Az egyes erdőgazdálkodási tevékenységeket Natura 2000 területenkénti bontásban tárgyalja, a BNPI adataira támaszkodva.

Fahasználatok megoszlása a HUBN10003 Bükk-hegység és peremterületei különleges madárvédelmi területen:

2. térkép: **HUBN10003 Bükk-hegység és peremterületei (178)** Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészletek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek)

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)							
		érintett						redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	SZL	FF	SZV
Bükk-hegység és peremterületei	4541	51	186	169	107	76	142	253	45

Rövidítések: EÜ - egészségügyi, TI - tisztítás; TKGY - törzskiválasztó gyérítés; NFGY - növedékkokozó gyérítés; TRV - tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV - szálalógátás; SZL - szálalás

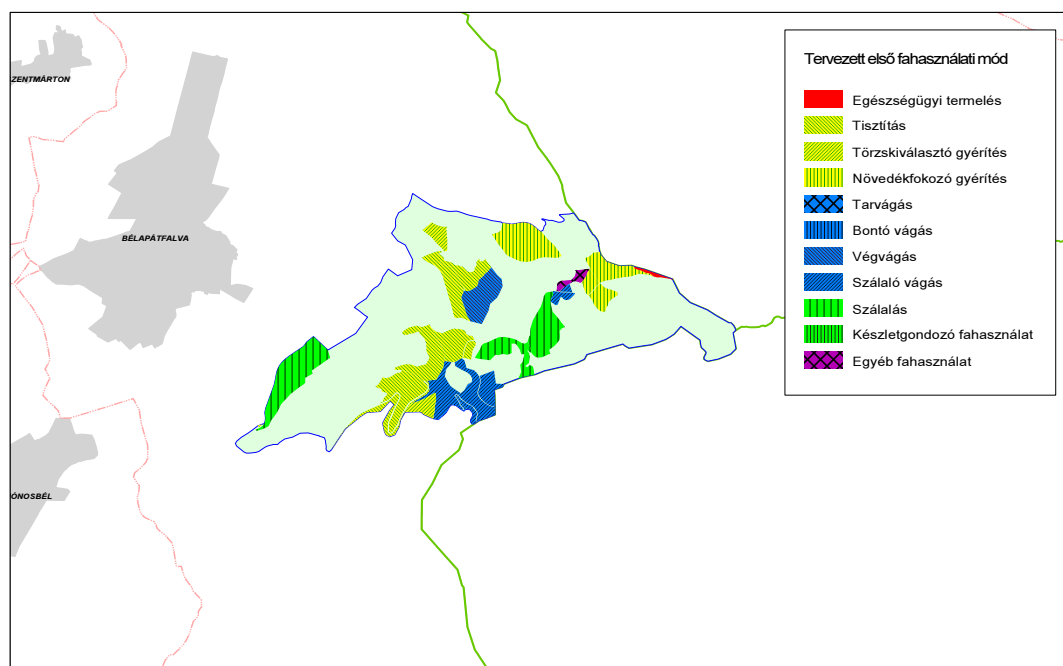
A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület 18,4 %-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből 44,8 % a véghasználat. **Tarvágás** (a terület 1,6 %-án) Eger 64 B2, Noszvaj, 3 O, P, 4 H, L Bélapátfalva 85 H, 89 A1, A2, B, C1, C2, D, E, 90 A, B, 91 B, E, F1, F2, 92 B, C1, C2, D erdőrészekben, **jellemzően elegyetlen akácosokban került tervezésre**. Az erdősítési előírás tervezésekor első lehetőségként őshonos fafajokból álló célállomány lett megjelölve. Ennek megvalósítását jelenlegi tapasztalatok szerint ökonómiai tényezők akadályozzák meg. Fenyvesek szerkezet átalakításra lettek tervezve, a termőhelynek megfelelő erdőtársulásra történő átalakítása miatt került tervezésre, sehol sem zavarva ismert jelölő fajok életterét, további kedvező életteret teremtve számukra.

A természetes felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A jelölő fajok védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészekre a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel - kiadott határozatainak előírásai (pl. fajspecifikus időbeli korlátozás) biztosítják.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a termőhelynek megfelelő állomány fennmaradását, illetve helyreállítását (szerkezet átalakítás), ezzel a jelölő fajok védelmét fennmaradását célozza.

Fahasználatok megoszlása a HUBN20001 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen:

3. térkép: **HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy (291) Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek).**

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)							
		érintett						redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	SZL	FF	SZV
Bükk-fennsík és a Lök-völgy	454	1	51	7	30	-	39	3	3

Rövidítések: EÜ - egészségügyi, TI - tisztítás; TKGY - törzskiválasztó gyérítés; NFGY - növedékfokozó gyérítés; TRV - tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV - szálalógátást; SZL - szálalás

A fenti kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 20,6 %-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből csak 1,3 % a véghasználat. **Tarvágás nincs tervezve.**

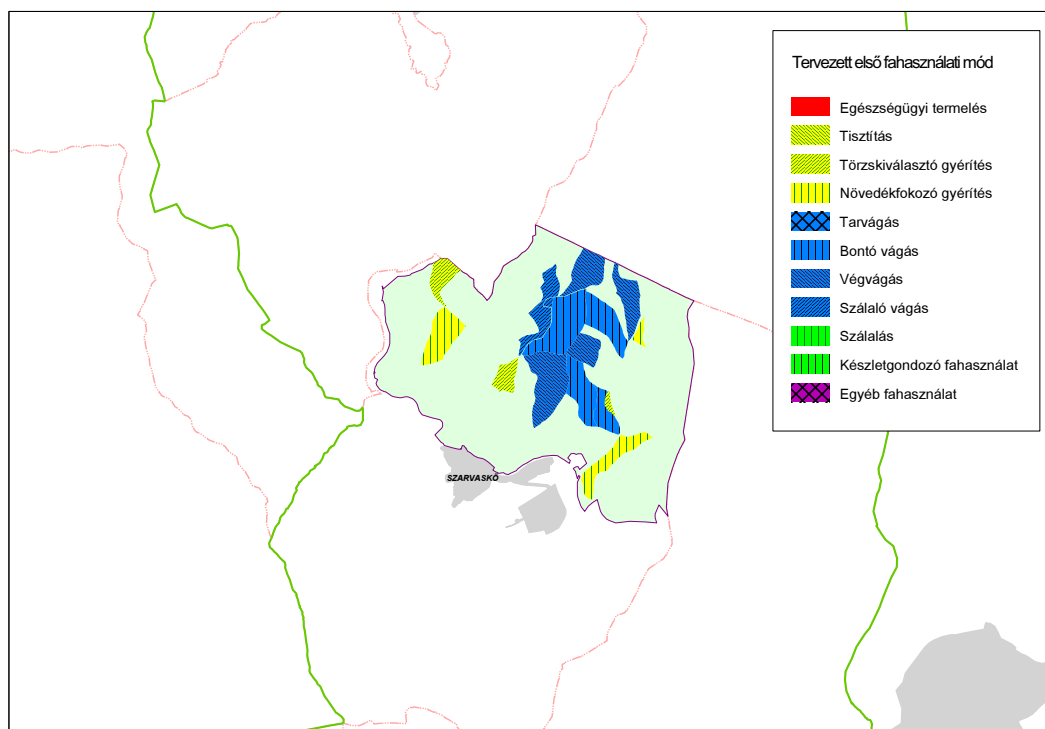
A kis területű, csekély erélyű természetes felújítógátások a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezik, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

Ezen beavatkozások során az erdő folyamatos fenntartása mellett nyílik lehetőség rendszeres haszonvételre, ami - figyelemmel a munkák mértékére és egyéb jogszabályi korlátozásokra - sohasem veszélyezteti a Natura 2000 célokat.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakterületi közreműködéssel - kiadott határozatainak előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Minden erdősítési előírás és állománynevelési kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

Fahasználatok megoszlása a HUBN20004 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen:

4. térkép: HUBN20004 Szarvaskő Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészletek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek).

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)							
		érintett						redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	SZL	FF	SZV
Szarvaskő	604	-	-	12	22	-	-	15	1

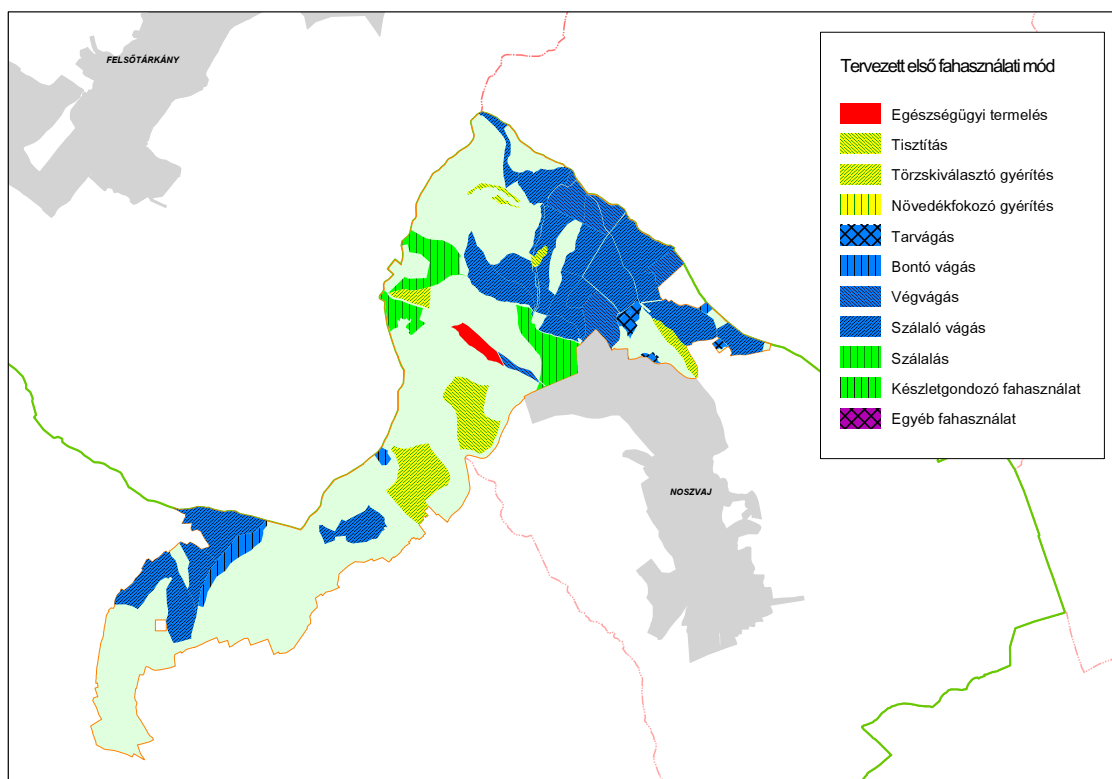
Rövidítések: EÜ - egészségügyi, TI - tisztítás; TKGY - törzskiválasztó gyérítés; NFGY - növedékfokozó gyérítés; TRV - tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV - szálalógátást; SZL-szálalás

A fenti kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 8,1%-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből csak 2,6% a véghasználat. **Tarvágás nincs tervezve.** A természetes felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel - kiadott határozatainak előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

Fahasználatok megoszlása a HUBN20008 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen:

5. térkép: **HUBN20008 Vár-hegy-Nagy-Eged** Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészletek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek).

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)							
		érintett						redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	SZL	FF	SZV
Vár-hegy-Nagy-Eged	751	5	22	21	-	5	38	23	19

Rövidítések*: EÜ - egészségügyi; TI - tisztítás; TKGY - törzskiválasztó gyérítés; NFGY - növedékfokozó gyérítés; TRV - tarvágás; FF - fokozatos felújítóvágás (bontóvágás, FVB és végvágás, FVV); SZV - szálalóvágást; SZL-szállás

A fenti kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület 12,0%-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből csak 0,7% a véghasználat. **Tarvágás kizárólag akácokban lett tervezve.** Az erdősítési előírás tervezésekor első lehetőségként őshonos fafajokból álló célállomány lett megjelölve. Ennek megvalósítását jelenlegi tapasztalatok szerint ökonómiai tényezők akadályozzák meg. A természetes felújítóvágások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett - az élőhelyek fejlődésén keresztül - új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel - kiadott határozatainak előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a természetességi állapot megőrzését, a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, illetve helyreállítását célozza, hozzájárulva a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, esetenként javításához.

Az érintett Natura 2000 területeken tervezett munkák kapcsán az erdőtervbe a jelölő élőhelyek és fajok védelmére beépült előírások, konkrét példák:

- akác nem engedhető meg a felújítási szintben. Az akác irtását pl. az északi részen a szekérút mellett, a fahasználat megindítása előtt meg kell kezdeni. (Noszvaj 1 K, SZV.)
- a cserjeszinten jelentős teret nyert az akác. Ha az elkövetkezendő időben nem történik meg az irtása -akár vegyszer alkalmazásával-, a jövőben véghasználatra kerülő tögy felújítása lehetetlenné válik. Fertőző góc a 2/J, és a 2/I akácok erdőrészlet. (Noszvaj 2 B.)
- a részlet szélén húzódó turista út (Attila-kúthoz) miatt célszerű elnyújtva, több szakaszban végrehajtani a véghasználatot. (Noszvaj 3 B, SZV.)
- a nyiladék környéke elakácosodott, innét az akácot ki kell irtani, mert elterjedése a felújítás akadályozója lesz. A részlet déli részén, valamint a gerinc mellett szintén ez a probléma. A bontást csak úgy lehet megkezdeni, ha az elakácosodás veszélye nem áll fenn. A felújítási szintben nem engedhető meg az akác. (Noszvaj 4 E, SZV.)
- károsítás miatt kiritkult területek. Gyérítés az eü-állapot függvénye. (Bélapátfalva 12 D, TKGY.)
- szekérúttól délre eső 22/B-vel határos, sziklás, köves része érintetlenül hagyandó. (Bélapátfalva 22 A, FVV.)
- Csuhány-kő környékén és a lápa mentén érintetlenül hagyandó. (Bélapátfalva 38 B, SZV.)
- eddigi fakitermelés három, különböző helyen végzett részterületű végvágás. A sziklakibúvások, lefutó gerincek állománya (sziklai bükkös, mészkerülő tölgyes társulás) érintetlenül hagyandó (Bélapátfalva 41 A, FVB.)
- völgytalpi rész kímélendő. (Bélapátfalva 55 D, SZV.)
- a gyenge termőhelyű állományrész érintetlenül hagyandó. (Mónosbél 4 G, FVB.)
- a gyenge termőhelyű, kiritkult, gyenge minőségű állományrészek a használatok során érintetlenül hagyandók. (Mónosbél 10 B, SZV)
- a dózerút fölötti gyenge termőhelyű, alacsony záródású folt a használatok során érintetlenül hagyandó! (Mónosbél 11 B, FVB.)

- hagyásfacsoportokat a véghasználat előtt a bnp kijelöli. Erti kísérlet. 20% hagyásfa visszahagyandó (bnpi). (Szarvaskő 5 C, FVV.)
- Elválasztósávok meghagyandóak! (Szarvaskő 7 B, FVV.)
- A mészkerülő tölgyes folt érintetlenül hagyandó (bnp) (Szarvaskő 12 A, FVV.)

Az erdőtervnek a Natura célok érvényesülése érdekében - jelen vizsgálattal összefüggésben - történő változásai (fakitermelési lehetőségek módosításai, végrehajtás korlátozásai):

Jelen eljárás eredményeként a tervidőszak hátralévő részére a tervben szereplő fakitermelési lehetőségek teljes, végrehajtási szándéktól független felülvizsgálata alapján kerül sor az erdőterv módosítására. Az erdőtervbe azon többlet korlátozások beépítésére kerül sor, melyeket - az elmúlt évek gyakorlata szerint - az éves erdőgazdálkodási tevékenység bejelentések vizsgálatakor, a Natura célok érvényesülése érdekében, az erdő erdőtervezés óta bekövetkezett változásai miatt az erdészeti hatóság határozataiban előírt (Evt. 41. § (4) bekezdés c) pontja). A pilot eljárás megnyugtató lezárása érdekében kerülnek be az erdőtervbe az alább felsorolt, illetve a mellékelt „erdőterv változás” nevű excell munkafüzetben részletezett újabb előírások:

- Az egészségügyi fakitermelési lehetőség a tervből való törlésére kerül sor az Eger 19 B, 20 A, 21 D2, 23 B erdőrészekből.
- Az egészségügyi fakitermeléssel kapcsolatban az Eger 23 C, Noszvaj 6 D erdőrészekben megjegyzések és tervelőírások rovatba bejegyzés „A fakitermelés végrehajtása során 5 m³/ha mennyiségben 15 cm-nél vastagabb, őshonos fajú álló vagy fekvő holtfat vissza kell hagyni”.
- Az egyéb termelés fakitermelési lehetőség törlésére kerül sor a Szarvaskő 19 J, Eger 22 B, Noszvaj 2 F, Bélapátfalva 11 C erdőrészekből.
- A vágáskor megemelésre, egyúttal a tarvágás fakitermelési lehetőség a tervből törlésre kerül a Bélapátfalva 85 H erdőrészletben.
- A tarvágás fakitermelési lehetőség részbeni törlésére kerül sor a Noszvaj 4 L, Bélapátfalva 91 F1, F2, 92 B, C1, C2, D erdőrészekben (tarvágás csak az akácot érinti, az őshonos fajt nem).
- Megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „Fészkelőhely körül 200 méter sugarú körben visszahagyandó védőzónakerül kijelölésre, időbeni korlátozás a fészkek körüli 300 m sugarú körön belül március 15. és augusztus 31. között”. (Szarvaskő 7 B, C, D, 11 A, D.)
- Az Eger 19 C és további 163 erdőrészletbe a megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés végrehajtása során a böhöncös és odvas egyedeket, továbbá az őshonos fajú a 15 cm-nél vastagabb álló és fekvő holtfat kímélni kell.”
- A végvágás fakitermelési lehetőség csökkentése úgy, hogy a veszélyeztetett jelölő élőhelyen álló állományrészt hagyásfacsoportként kell visszahagyni. (Noszvaj 1 K, 3 B, N, O, P, 4 L, Szarvaskő 7 D, Eger 35 B, Bélapátfalva 22 A.)

3.3. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása.

Körzeti erdőtervezésre 2017-ben kerül sor, a jelenlegi előírások (jogok és kötelezettségek) az új erdőterv kiadásáig érvényesek.

A tervben szereplő minden erdőgazdálkodási tevékenység az Evt. és a Vhr. értelmében csak előzetes bejelentés alapján végezhető. A tervezett munkák évenkénti ütemezése – a Vhr. 23. § (1) bekezdésének megfelelően - alapvetően az erdőgazdálkodó döntésén múlik, véghasználatok esetében azok végrehajtására az újulati viszonyok alakulásától függően kerülhet sor. Az erdőgazdálkodási tevékenységre tett előzetes (éves) bejelentést – védett terület esetében az Evt. 41. § (10) bekezdése szerint - az erdészeti hatóság a természetvédelmi hatóság (szakhatóság) bevonásával vizsgálja. Az Evt. 41. § (9) bekezdése értelmében a BNPI a vizsgált területre vonatkozó minden olyan, a körzeti erdőtervezés időpontjában nem ismert adatot, tény, változást haladéktalanul köteles az erdészeti hatóságnak a tudomásszerzést követően bejelenteni, amely mint a védelmi célokra hatással lévő körülmény (pl. jelölő faj új fészkelése) eljárás megindítását, korlátozás elrendelését eredményezi. Így minden további, (pl. új adat esetében) a tervben még meg nem jelenő előírás, korlátozás – az erdészeti hatóság határozatán keresztül – érvényesül a védelmi (Natura) célok érdekében.

A bejelentés vizsgálata során - az Evt. 41. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetekben – amennyiben az erdő állapotában, illetve a védelmi célokban változás következett be, vagy fennáll ezen célok veszélyeztetése, illetve az erdőgazdálkodó a gazdálkodásra vonatkozó jogszabályokat megsértette a hatóság a munkák feltételhez kötését, korlátozását, vagy tilalmát rendeli el.

A fakitermelés és közelítés, majd az erdei termékek szállítása minden esetben hatással van a környezetre, de a hatás csak akkor lehet jelentős, ha a végrehajtására vonatkozó jogszabályokat (Evt. 73. §, Vhr. 45. §, Tvt. 33. §), vagy az egyes erdőrészekre vonatkozó, az erdőtervben, illetve az erdészeti hatóság határozatába foglalt konkrét előírásokat nem tartják be, ami eljárást von maga után. Az erdősítési előírások (öshonos fajok, egyes erdőtársulások kialakítása, ápolása) a jelölő élőhelyek fennmaradását, illetve helyreállítását (pl. szerkezet átalakítás) segítik elő.

A gazdálkodás intenzitásának - korábbi tervekhez viszonyított - mérséklése (fakitermelések erélyének csökkenése, érintett területek aprózása) és az állománynevelési célok változása miatt az öshonos fajú erdőkben a természeti folyamatok relatíve gyorsan okoznak kedvező változást és hasonló mondható el a fenyvesek lombos fajú erdőre váltásáról. A védelmi elsődleges rendeltetés a gazdálkodásra jelentős hatással van, hiszen a fakitermelés annak van alárendelve, ezért a fakitermelések a tervhez képest várhatóan jóval alacsonyabb mennyiségben hajthatók vége. A ténylegesen realizálható faanyag nem csak a természeti folyamatok alakulásától függ (makktérme gyakorisága, mértéke, újulat megmaradása és fejlődése) hanem a védelmi célú korlátozásoktól is, az időjárási viszonyok pedig tovább korlátozzák a gazdálkodást.

A kisebb erélyű véghasználat biztosítja, hogy egy idős állományrész több lépésben, elnyújtva kerüljön letermelésre, így a jelölő fajoknak megfelelő távolságon belül mindig legyen több korosztályból, vegyes szerkezetben erdő. Ez egyúttal az élőhely folyamatos megújulása mellett biztosítja annak stabilitását, és így az időben elnyújtott véghasználat miatt a korábbi jellemzően egykorú tömbök helyén az új erdő már fokozatosan – mozaikosan – vegyes korúvá, szerkezetűvé válik.

Az állománynevelés (tisztítás és gyérítések) elsősorban az állomány stabilitását, fenntarthatóságát és minőségének javulását (értékteremtés) szolgálja. Ezek a célok – az elegyesség terv szerinti növelésével és bizonyos holtfa visszahagyásával együtt - egybe esnek a Natura 2000 jelölő élőhely stabil fennmaradásának, az erdei életközösség gazdagodásának céljaival.

Amennyiben az erdő állapotában (ide értve a természetvédelmi helyzetét és az erdőkárokat) bekövetkezett, a körzeti erdőterv elkészítésekor előre nem látott változás ezt indokolja, (pl. jelölő faj új előfordulása válik ismertté) az erdészeti hatóság az Evt. 40. § (3) bekezdése szerint hivatalból eljárva módosítja az erdőtervet. (Pl. madár fészkelésének biztonsága érdekében a munkák tér- és időbeli korlátozása.) Ha pedig az erdőgazdálkodó az Evt. 40. § (2) bekezdés szerint kéri a terv módosítását, úgy a szakhatóság, illetve nem védett területen a BNPI közreműködésével (belföldi jogsegély keretében végzett adatszolgáltatás) kerülnek előírásra a szükséges korlátozások, tilalmak. A gazdálkodás és a Natura célok összhangjának megteremtése folyamatos kötelezettséget ró mind az erdészeti hatóságra, mind az erdőgazdálkodóra, mind a BNPI-re, A jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését (javítását) az erdőterv és jogszabályi előírások maradéktalan betartása, a bejelentett éves erdőgazdálkodási tevékenység vizsgálata során – szükség esetén - a tervezett munka feltételhez kötése, korlátozása, vagy esetenként tilalma, illetve ezen előírások betartása együttesen biztosítja.

Az erdőterv és a hatósági határozatok előírásait meghaladóan, az Evt. 7., 10., 41., 51., 53., 57., 59., 60-66., 69., 70., 73-76., 91-96., §, valamint a Tvt. 33. § rendelkezései az adott erdőben folytatható gazdálkodásra és azok látogatására olyan alapvető tilalmakat, (térbeli és időbeli) korlátozásokat tartalmaznak, melyek segítséget, egyúttal további biztosítékot jelentenek a Natura célok eléréséhez és melyeket a gazdálkodás során az erdőterv erre irányuló külön előírása és a hatóság külön rendelkezése nélkül is be kell tartani.

Mindenütt érvényes, jogszabályok szerinti általános előírások:

- A tervezett munkákat a termőtalaj sérelme, illetve maradandó károsodása nélkül, a talaj védelmére vonatkozó rendelkezések betartásával kell végrehajtani. (Evt. 62., 63. §, Tvt. 31-47. §)
- Minden erdőgazdálkodási tevékenység, de különösen fakitermelés, közelítés és talajelőkészítés során kímélni kell a védett növény- és állatvilágot, el kell kerülni a szennyezést, szemetelést. A

munkavégzés során keletkező kommunális és veszélyes hulladék (olajos flakon, gumiköpeny, fékbetét stb.) erdő- és erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló területen átmenetileg sem tárolható, annak folyamatos eltávolításáról gondoskodni kell. (Evt. 2., 57. §, Tvt. 31.-47. §)

- A tervezett erdőnevelési, fahasználati munkák megkezdése előtt köteles az erdőrésztlet határvonalainak töréspontjaira jól látható és időtálló határjeleket elhelyezni. (Evt. 16. §)

- A fakitermelések során figyelemmel kell lenni a vízforrások és vízbázisok védelmére, a védett élő szervezetek élőhelyére, az élettelen természeti értékek védelmére, a tájképre, valamint az értékes emberi alkotások környezetére. (Evt. 71. §, Tvt. 31.-47. §)

- Az ápolási és erdőnevelési beavatkozások során a természetesnek megfelelő erdőtársulások kialakításával törekedni kell a természetességi állapot megőrzésére, illetve javítására. A munkákat úgy kell a ritkább elegy- és kísérő fafajok kíméletével elvégezni, hogy a visszamaradó állomány szerkezete, stabilitása és fejlődési lehetősége javuljon, egyedei ne sérüljenek, a termőhelyi tényezők ne romoljanak. (Evt. 7. §, Tvt. 31.-47. §)

- A fenyőkitermelések után, illetve tartós szüneteltetésük kezdetekor (pl. időbeni korlátozás esetén), készletező helyeken felgyülemlett vágástéri hulladékot minden esetben haladéktalanul meg kell semmisíteni, vagy elszállításáról gondoskodni kell. Ezen túlmenően, a fenyőkárrok felszámolását célzó beavatkozásokat úgy kell időzíteni, hogy rajzási időszakban a vágásterületen és környékén ne legyen a szűfélék túlszaporodását elősegítő, frissen kitermelt faanyag. (Evt. 59. §)

- A véghasználatok végrehajtásánál el kell kerülni a már megtelepült újulat, valamint a talajfelszín maradandó károsodását, ezért fokozott gondot kell fordítani a kivitelezés technológiájának és időpontjának megválasztására. Az erdőtervben előírt újulattal rendelkező erdőrésztletekben - szálalást és fokozatos felújító vágást - ettől eltérő rendelkezés hiányában kizárólag március 31.-szeptember 1. időszakon kívül lehet végezni. (Evt. 69., 73. §)

- Fakitermelést védett területen kizárólag vegetációs időszakon kívül végezhető, ettől csak kivételes (pl. havaria) esetekben, külön engedéllyel lehet eltérni. (Tvt. 33. §)

3.4. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás során létrehozandó erdészeti létesítmények és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület kialakításának, használatának ismertetése.

A körzeti erdőtervben meghatározott erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggésben erdő termelésből való kivonására (más célú hasznosítására) a vizsgált terv alapján nem kerül sor. A terület feltártsága általában megfelel a jelenlegi gazdálkodási követelményeknek, a meglévő út- és nyiladékrendszer – a víz- és időjárási viszonyok függvényében – biztosítja az erdővédelmi, a fahasználati és az erdőfelújítási feladatok ellátásához a feltételeket. Amennyiben az erdőgazdálkodó a faanyag mozgatása érdekében mégis épített közelítő nyom, mint erdészeti létesítmény kialakítását tervezi úgy arra a Natura 2000 területet érintő hatások Korm. rendelet 15. sz. mellékletében rögzített szempontok szerinti vizsgálatát is tartalmazó kérelmére, a szakhatóság bevonásával lefolytatott engedélyezési eljárásban hozott határozatban foglalt feltételekkel, korlátozásokkal kerülhet sor.

A vadkárelhárító kerítés, mint erdészeti létesítmény építése a vadászati hatóság hozzájárulásával, a természetvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalása alapján engedélyezhető.

A meglévő közjóléti létesítmények fenntartása - az erdők ilyen irányú rendeltetésének megfelelően - fontos feladata az erdőgazdálkodónak. Csaknem a teljes erdei látogató forgalom érinti a Natura 2000 területeket, ugyanakkor, mivel az az utakon, turistautakon bonyolódik le, ezek szakszerű karbantartása biztosítja, hogy ilyen okból a korábbi (Natura 2000 kijelölés előtt) meghaladó, a természetvédelmi célok megvalósulását akadályozó többletterhelés ne érje a területet. Új közjóléti létesítmény kizárólag a Natura 2000 területet érintő hatások Korm. rendelet 15. sz. mellékletében rögzített szempontok szerinti vizsgálatát is tartalmazó beadvány jóváhagyását követően, a védelmi célokat szem előtt tartó engedéllyel létesíthető.

Anyagnyerő hely, felvonulási létesítmény a gazdálkodás során nem, illetve csak ideiglenesen (rakodó a vágásterületen) keletkezik. Az érintett élőhelyek védelmére (pl. rétek védelmére) az éves bejelentések vizsgálata során - a szakhatóság közreműködése alapján - rendszeresen előírást tesz az erdészeti hatóság. A fakitermeléshez kötődő szállítási tevékenység kizárólag a meglévő utakon és létesítésre engedélyezett közelítő nyomokon történik. Az úthálózat használatára és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületekre (tisztás, nyiladék, terméketlen) -

mivel azok csak rendeltetés-szerűen kerülhetnek hasznosításra - külön korlátozás nem szerepel a tervben. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen (pl. tisztás) tervezett fakitermelést csak előzetes bejelentést követően, a védelmi célokra gyakorolt hatások vizsgálata után veszi tudomásul, illetve ír rá elő korlátozást, vagy tilalmat az erdészeti hatóság.

A tervben nem szereplő, az erdészeti hatóság felé történő előzetes bejelentési kötelezettség nélkül, védett vagy Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető munkák (pl. nyiladék karbantartása, tisztás kaszálása) kedveznek az élőhelyek állapotának fenntartásában, helyreállításában.

3.5. Az erdőtervezési körzet területén lévő erdő természeti állapotának ismertetése

Az erdők természeti állapotát alapvetően meghatározza az elmúlt évszázadok emberi tevékenysége, ennek következtében kialakult fafaj-összetétele, az erdőterv szerinti gazdálkodás korábbi gyakorlata. A II. világháború előtt az erdőterület magán erdőbirtokokból állt. Jellemző volt az erdei legeltetés, makkoltatás a - nagyobb (egyházi) birtokok kivételével - tarvágással, sarjztatással történő erdőfelújítás. A kultúrerdők a vizsgált terület szélein helyezkednek le, melyben a fenyők mellett probléma az invazív akác jelenléte. Korosztályviszonyok az 50 éves korosztályoktól kiegyenlítettek, ugyanakkor a 100 évnél idősebb korosztályok – védettségéből is adódó - növekedése figyelhető meg. Jelentős az ún. örökerdők területe, ahol a domborzat miatt nehezen megközelíthető (pl. hegytetők és szurdokok, szikla kibúvások területén) idős állományokban a természeti folyamatok szabadabban érvényesülhetnek. Másik oldalról - főleg erdőrésztel szinten – vizsgálva döntően az egykorúság és a térbeli tagozódás hiánya dominál, amit az elegy- és kísérőfajok természetesen jóval szegényebb előfordulása is tetézik. Az elmúlt másfél-két évtizedben azonban a felújítások módjának megválasztása, azok térbeli vezetése, a beavatkozások erélye, a nevelővágások gyakorlata (elegyesség fokozása), a felújítások fafaj megválasztása és a természetvédelmi célú korlátozások együttes hatására sokkal változatosabb, természetesebb, közelebbi állapotú állományok alakultak ki, illetve teremődtek meg azok kialakulásának, fejlődésének feltételei.

Az erdők 95,4%-a őshonos fafajokból álló, a bolygatatlan erdőkhöz hasonló szerkezetű és összetételű (természetszerű erdők), vagy meghatározóan a termőhelynek megfelelő őshonos fafajú (származék erdők), melyekben a fejlődésük, nevelésük során jobbra a természeti folyamatok érvényesülnek. Igen kevés a szerkezetükben, fafaj-összetételükben az emberi beavatkozás (gazdálkodás) nyomán jelentős mértékben átalakult (átmeneti erdő) erdő és teljesen hiányoznak az idegenhonos fafajok hibridjeiből álló, szabályos hálózathoz intenzív gazdálkodással nevelt nemesnyár és részben fűz állományok (faültetvény). Visszaszorulóban van a döntően idegenhonos, erdészeti tájidegen (fenyő) fafajokból álló (kultúrerdő) állományok tárfoglalása. Az erdészeti (erdőrésztelenkénti) besorolást tekintve tehát kedvező képet kapunk a természetesség állapotáról, ugyanakkor az ökológiai valóban legértékesebb, többkorú, több szintű (természetesnek mondható) erdők főleg az erdőgazdálkodással kevésbé érintett, már említett extrém termőhelyeken tenyésznek.

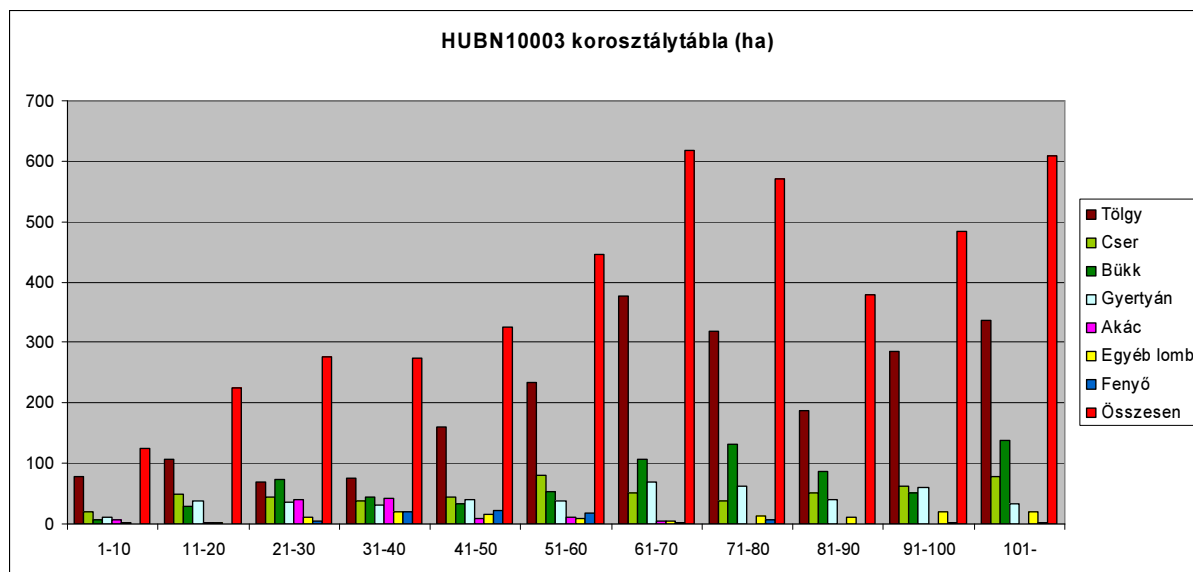
Az erdőtervezési körzetben a Natura 2000 oltalom alatt álló erdők természetessége az Evt. 7. § (1) bekezdése szerint lett besorolva:

Natura 2000 terület	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)				
	természetszerű	származék	átmeneti	kultúr	faültetvény
Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003)	51,4	44,2	0,2	4,2	-
Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)	86,6	9,3	-	4,1	-
Szarvaskő (HUBN20004)	26,8	72,9	-	0,2	-
Vár-hegy-Nagy-Eged (HUBN20008)	28,9	67,3	0,8	3,0	-

A vizsgált terület 97%-át borítják erdők, melyek természetességi állapotának szinten tartást, javítását szolgálják az erdőtervben lévő konkrét előírások, illetve azok hiánya (természeti folyamatok szabad érvényesülése).

A Natura 2000 oltalom alatt álló erdőkben az egyes fajok korosztályainak területe (ha):

Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003) - Vizsgálati terület

A fenti grafikon a teljes vizsgálati területre vonatkozik, ezért a részletes elemzésre is itt kerül sor, míg a jelentősebb eltérések bemutatása a többi site vonatkozó adatai alatt történik.

A diagram vizsgálata alapján látható, hogy a site körzetbe eső területének 95,5%-át a bükk, a tölgyek, a cser, gyertyán valamint az ezeket kísérő egyéb lombos elegyfajok (kőris, juharok, hársak) teszik ki. Öt faj képezi a bükkös, a gyertyános-kocsánytalan tölgyes, a cseres és a molyhos tölgyes faállománytípusok alapját, melyek gyakorlatilag a Szubmontán és montán bükkösök (9130), a Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180), valamint a Pannon gyertyános-tölgyes (91G0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0) és Pannon molyhos tölgyesek (91H0) fő állománytípusait jelentik.

Látható, az 51 év feletti korosztályok az összes erdők 71 %-át alkotják. Ennek oka, az erdők átalakító illetve száraló üzemmódba történő átkerülése. Ugyanakkor a teljes tervezési körzetre eső faanyagtermelést nem szolgáló erdők zöme is a vizsgált területre koncentrálódik. Ezt növelik, a növedéktől elmaradó mennyiségű fakitermelések, ami a védelmi célokra igen kedvező. Az élőhelyek fenntartásának, a jelölő fajok természetvédelmi helyzetének megőrzésének fontos biztosítéka a társulások fő fajfajának stabil, viszonylag egyenletes térbeli eloszlása.

Az össze korosztály tekintetében az egyéb lombos elegyfajoknak viszonylag alacsony az aránya, ezért már tisztítási kortól kezdődően az elegyfajok állományon belüli megtartására kell törekedni, amit az erdőtervi előírások is tükröznek. Ez a természetességi állapot javítását is elősegíti.

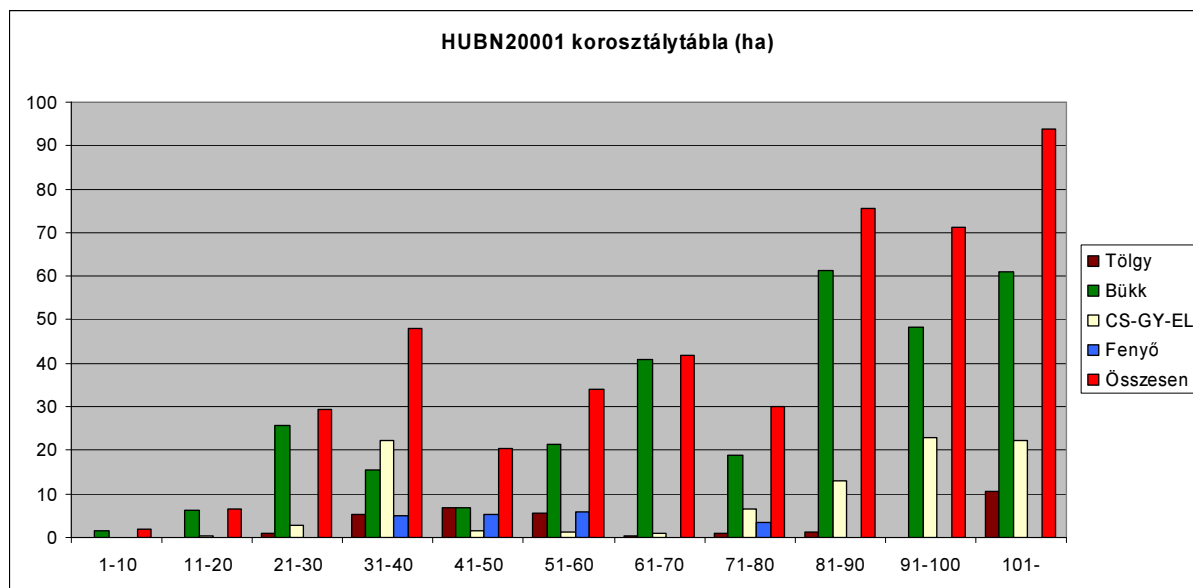
A korosztályok természetességi állapota jónak mondható, az elegyfajok arányát növelni kellene. Főként itt fordulnak elő a területen a Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180), a Pannon molyhos tölgyesek (91H0). Ezek jellemzően faanyagtermelést nem szolgáló, teljes korlátozás alá eső erdőrészekben, illetve azok érintetlen részterületein találhatóak.

A fenyők területe 50 éves korosztályoktól a 10 éves korosztályok irányába csökkenő tendenciát mutat, ez a károsítások és következtetes erdőgazdálkodási tevékenység miatti folyamatos visszaszorulását jelzi. A legfiatalabb korosztályokban pedig nincs vagy csak elegyként, (pl. vörösfenyő, lucfenyő) fordul elő és nem állományalkotó főfajként van jelen. Idősebb korú fenyvesek ma már szórtan, csoportos elegyben vagy kisebb területű erdőrészekben található meg. Egészségi állapota és az erdőtervi előírások (szerkezet átalakítás) miatt további gyors térvesztése várható.

A akác főfajként főleg a 21-40 éves korosztályban van jelen, a többi korosztályokban elegyfajként fordul elő. Elhelyezkedését tekintve erdőtömb szélein helyezkedik el, de gyors terjeszkedése miatt már megtaláljuk őshonos állományaink közé beékelődve is pl. Bélapátfalva 91 B, E erdőrészekben.

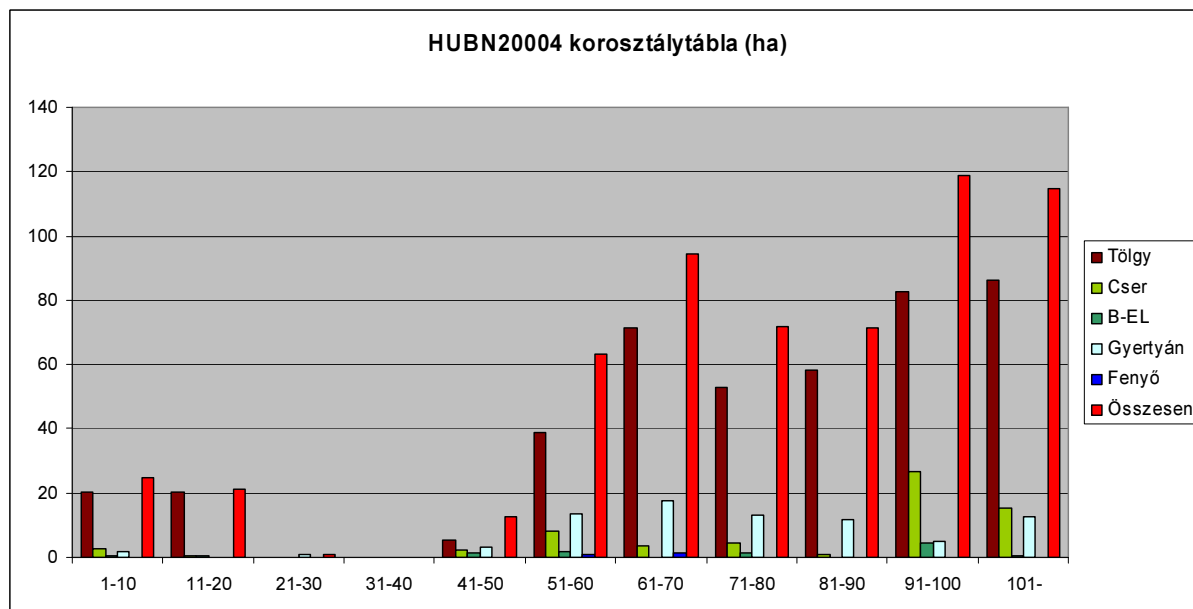
Átalakításuk őshonos állományokká, illetve visszaszorításuk jelentős pénzügyi terhet ró a gazdálkodóra, így a jövőben gyors előrelépés ebben nem várható.

Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)

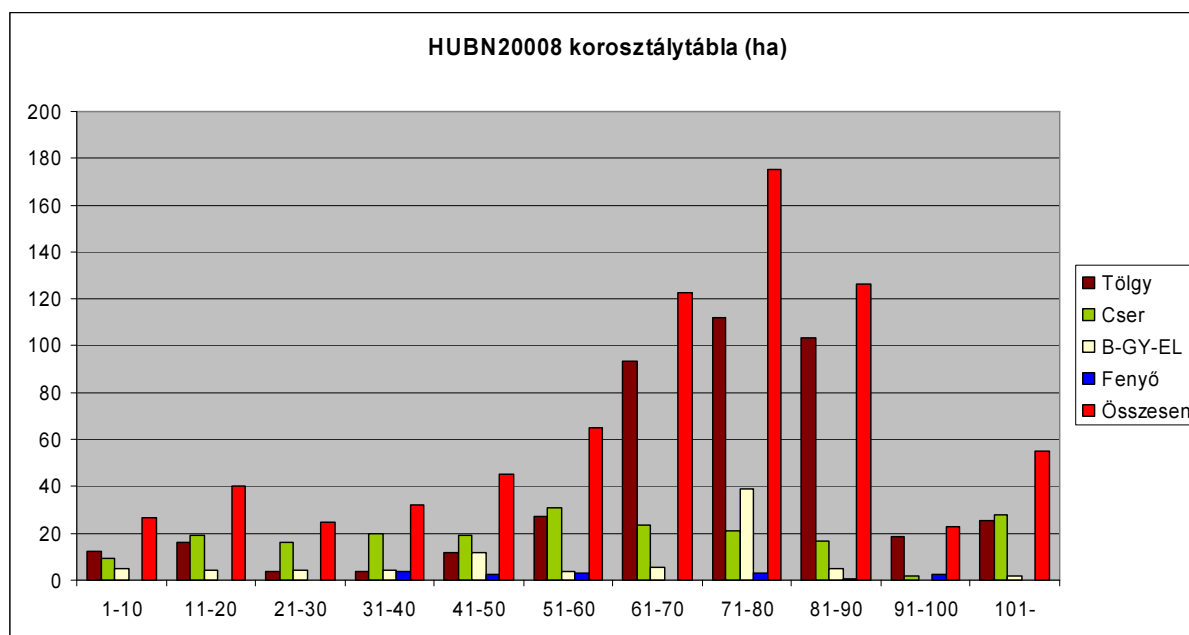

Mivel site kis területtel esik a körzetbe, így korosztályviszonyok nem általánosítható képet mutatnak az erdőterületről. Az azonban itt is látható, hogy idős állományok alkotják a terület jelentős részét, 61 év fölötti az erdőterület 70 %-a. Ez a jövőben növekedni fog, a fafajösszetétel is erre utal, a terület 67 %-át bükk alkotja. Magasabb térszintben lévő erdőterület, jellemző erdőállományai Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum).

Szarvaskő (HUBN20004)

Meghatározó az idős korosztályok területe, kocsánytalan tölgy főfafajjal. 1-40 éves korosztályok önálló erdőrészeket nem alkotnak, idős állományok felújítási szintjében találhatók. Jellemző állományai a Pannon cseres-tölgyesek (91M0).

Kiugróan magas a 61-90 éves korosztályok területe, amelyen belül meghatározó a kocsánytalan tölgy. Ebben a korosztály-csoportban jelentős a szálalóvágások tervezése, amelynek hatására a jövőben kiegyenlítettebb korosztály eloszlás várható.

Alacsonyabb térszintben lévő erdők, a Pannon gyertyános-tölgyes (91G0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0) és Pannon molyhos tölgyesek (91H0) állományai jóval nagyobb területen vannak jelen.

Összefoglalva:

Az erdőtervezési körzetben lévő erdők természetességi állapota kedvező, a tervezett erdősítési előírások ennek az állapotnak a szinten tartását, illetve fejlesztését szolgálják, a (fenyvesek) szerkezet átalakítása révén pedig tovább csökken a kultúr erdők aránya. A fahasználati beavatkozások (nevelővágások, fokozatos felújító és szálaló vágások, szálalások) az elegyesség növelése és a felaprózott és elnyújtott felújítási folyamat révén szintén hozzájárulnak a vegyes szerkezetű, elegyes (természetszerű erdők) állományok térfoglalásának növeléséhez, a nagy területű, egykorú erdőtömbök átalakításához, az élőhelyek fenntartásához, a fajok életfeltételeinek javításához.

A távlati célállományok terv szerinti megvalósítása élőhely rekonstrukciót, illetve fejlesztést, a természetességi állapot javulását, a gyakorlatban a természetes felújításokban erdőrészleten belüli vegyes állományszerkezetet és a fenyvesek öshonos lombos állományokkal történő leváltását jelenti.

Szálaló és átalakító üzemmódban az erdők 7,6 %-át kezelik. A fafaj-összetétel és korosztály szerkezet azonban üzemi méretben nyújt jó alapot a folyamatos erdőborítást biztosító szálaló üzemmódra történő átállás eléréséhez szükséges első lépésként az átalakító üzemmód bevezetéséhez a következő erdőterv készítésekor.

3.6. A körzeti erdőterv társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

Az Egri erdőtervezési körzet a Bükk-hegységben - a Központi-Bükk erdőgazdasági tájrészletben – csaknem teljesen hegyvidék, kis részén dombvidéki (Bükkalja), változatos domborzatú területet foglal magába. A terület erdei – a sok évszázados gazdálkodás ellenére, illetve azzal együtt is őrzik a természetes erdőtakaró jellegzetességeit, zonális erdőtársulásként jellemzőek a hegyvidéki bükkösök, gyertyános tölgyesek és kocsánytalan tölgyesek, az extrém termőhelyeken érzékeny erdőtársulások (pl. hársas törmelékletjtő-erdők, molyhostölgyes bokorerdő, változatos sziklaerdők és szurdokerdők) találhatóak, míg az ültetett fenyvesek egyre kevesebb, bár ökológiai szempontból értékes helyet foglalnak el. A körzet kiváló természeti adottságainak megfelelően kiemelkedően magas az erdősültség (97%).

Az erdőtervezési körzetben évszázadokra visszanyúló hagyományai vannak az erdőgazdálkodásnak, mely 1776-tól a Bükk-hegység egy részén, míg 1815-től általánosan is középtávú terv (ún. üzemterv, illetve mai nevén erdőterv) szerint folyik. Ez a nagy gazdasági világválság és a háborúk idejét leszámítva – kisebb-nagyobb eltérésekkel - szabályozott módon biztosítja az erdő hosszú távú, tartamos megőrzését. Ennek is köszönhető, hogy az erdőtervezési körzet erdőterületének magas az ökológiai értéke, jelentős nagyságú területe megfelelt a Natura 2000 hálózat kijelölés kritériumainak.

A körzet területét mindig is összefüggő erdőség borította, az itt található települések a vizsgált erdőterület szélén helyezkednek el. Az erdő a szén- és kőbányászat mellett fontos szerepet játszott a helyi lakosság életében, és az időszakos foglalkoztatásával is javította a vidék eltartó képességét. A térség lakói gyakran erdei mellékhaszonvételekkel (pl. mész- és faszénégetés) egészítették ki jövedelmüket, mely termékek messze, az Alföld távolabbi tájaira is eljutottak. A nagy erdőgazdálkodási hagyományokkal rendelkező körzetben a faanyag hasznosítására létrejött vállalkozások javították a foglalkoztatottságot, segítették a megélhetést.

Az erdőgazdálkodásnak és a fafeldolgozásnak is mai napig fontos szerepe van az alapvető igények (ipari- és tűzifa) kielégítésében a vidék lakosságmegtartó képességének megőrzésében. Különösen fontos a képzett szakmunkások foglalkoztatása (fakitermelés, szállítás, fafeldolgozás) és a nagyobb élömlő munka igényű tevékenységek (erdőfelújítások ápolása) fenntartása. Erre a célra előnyösen felhasználhatók az erdőgazdálkodást ösztönző támogatások, amelyek segítségével a foglalkoztatási gondok is enyhíthetők és az erdők természetességi állapota, ökológiai értéke tovább javítható. Az erdőgazdálkodás egyúttal a megújuló energiahordozók bővített újratestermelésében is fontos szerepet tölt be.

A társadalomban a természetes anyagok felhasználása és alkalmazása iránti igény észrevehetően egyre növekszik, ami az erdei haszonvételek korábbiakban megszokott szintjének fenntartását teszi szükségessé, az erdő által meghatározott környezeti elemek és természetes élőhelyek védelmének figyelembevételével.

A lakosság részéről a környezeti elemek, a természetes élőhelyek és élőlények védelme – a káros hatások mérséklése és a közjóléti funkció erősödése – fokozott igényként jelentkezik, amivel összhangban vannak a Natura 2000 célok eléréséhez szükséges intézkedések végrehajtása. A látogató forgalom, illetve annak természetvédelemmel összehangolt irányítása (turistautak kijelölése, pihenő helyek elhelyezése) fontos feladat. A turisztikai fejlesztések fontosak a térség fejlődése szempontjából, melyhez jó alapot ad a szakszerű erdőfenntartás, hiszen ez biztosítja tartósan az erdők látogatók számára is attraktív fennmaradását (erdei iskolák, ökoturizmus).

A körzetben jelenlévő munkanélküliség megköveteli, hogy minden ágazat – így az erdőgazdálkodási ágazat is – hozzájáruljon a foglalkoztatási szint fenntartásához, növeléséhez, a nemzeti erőforrásoknak (így a humán erőforrásoknak) ésszerű hasznosításához, növelve ezáltal is a térség eltartó, megtartó képességét.

Az erdőtervezési körzet (Natura 2000 besorolással érintett, jelen vizsgálat alá eső része) meghatározóan állami tulajdonban van.

Erdőgazdálkodónkénti megoszlás site-onként:

HUBN10003 Egererdő Zrt. (Eger, Kossuth L. út 18.), 83,3%, magántulajdon 16,7%.

HUBN20001 Egererdő Zrt. 89,9%, BNPI 10,1%.

HUBN20004 Egererdő Zrt. 100%.

HUBN20008 Egererdő Zrt. 50,9%, BNPI 0,7%, magán erdőgazdálkodók 47,1%, rendezetlen 1,3%.

4. Az erdőterv hatásainak értékelése, a várható természeti állapotváltozás leírása és azok hatásainak értékelése a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra.

4.1. Általános tervezési irányelvek

A körzeti erdőterv elkészítése során figyelembe vett természetmegőrzési szempontok:

- Természetszerű erdőkben a kívánatos elegyarányban jelenlévő elegyfákat a nevelővágások során kímélni kell. Erdészeti kéri az egészségügyi termelés tervezésének mellőzését, a holt fa kedvező hatásai miatt.
- A véghasználatokat a természetszerű erdőkben felújítóvágásként kell tervezni, amennyiben az állomány jelenlegi állapota (pl. alacsony záródású, régóta megbontott, újulat nélküli, száradó tölgyes stb.) ezt nem teszi teljesen lehetetlenné. Amennyiben már nincs esély a természetes felújításra mesterséges kiegészítéssel, ott tarvágás és mesterséges felújítás tervezendő.
- A jó egészségi állapotú és megfelelő záródású gyertyános tölgyesek, tölgyesek valamint bükkösök vágásérettségi korának további emelését erdőrésztlet-szinten az érintettekkel közösen kell megvizsgálni.
- A fatermesztési rendeltetésű, jó termőhelyen 70 évnél, közepes termőhelyen 80 évnél idősebb cseresekben, valamint a megkezdett felújításokban véghasználatot kell tervezni.
- Véghasználati korú fenyvesek fenyővel történő felújítása nem tervezhető.
- A nem termőhelyükön álló véghasználatra tervezett állományok átalakítása a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal történhet.
- Erdőfelújításokban az őshonos fajokot kell előtérbe helyezni, de megfelelő termőhelyen a luc- és vörösfenyő is alkalmazható.
- Erdőrésztletek kialakításánál és a tervezésnél figyelembe kell venni a hatályos jogszabályok rendelkezéseit, tehát olyan véghasználati tervezés szükséges, amely végrehajtható az összefüggő vágásterületek maximális nagyságára vonatkozó korlátozások betartásával.
- Az erdészeti kérésére száraló üzemosztályba soroljuk a 60 évnél idősebb nem vágásérett bükkös erdőrésztleteket, a kerecsendi, Nagy-Eged, Nagyhalási erdőtümböket, valamint a talajvédelmi elsődleges rendeltetésű erdőrésztleteket, amennyiben a száralógazdálkodás kialakulásának lehetősége biztosítottnak látszik (vadlétszám, feltáráshálózat, stb), illetve az ehhez szükséges kritériumok teljesítését az erdészeti vállalkozó (kezelési terv, stb.). Ezek hiányában a tervezésnél a száralógazdálkodás igényét nem tudjuk figyelembe venni.

A körzeti erdőterv előzetes jegyzőkönyvébe megjelenő természetvédelmi irányelvek, melyek figyelembevételre a körzeti erdőterv készítése során védett és Natura 2000 területeken elengedhetetlen:

- Az elsődleges rendeltetés a terület védeltségi fokától függően "védett természeti területen lévő erdő", "fokozottan védett természeti területen lévő erdő", illetve „erdőrezervátum” legyen (az 1996. évi LIII. és LIV. törvény, illetve a végrehajtásukra kiadott rendeletek alapján).
- Az erdőrezervátum magterületén a jogszabályoknak megfelelően teljes korlátozás van érvényben.
- Az erdőrezervátum védőzónájában a védeltség szintjétől függetlenül a folyamatos erdőborítást biztosító használati mód tervezhető.
- Fokozottan védett természeti területen lévő, őshonos fajokból álló erdőállományokban csak olyan beavatkozások tervezhetők, melyektől az erdő természetességi állapotának javulása, természeti értékének növekedése várható. Az esetleges beavatkozások célja az adott termőhelyre jellemző optimális fajösszetétel, a változatos kor- és térszerkezet kialakítása lehet, lehetőség szerint a folyamatos erdőborítottság fenntartása mellett.
- Fokozottan védett természeti területen lévő, nem őshonos fajokból álló erdőállományok esetében az erdőfelújítás csak a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal, szerkezetátalakításként tervezhető.
- Teljes korlátozást kell megállapítani a hársas törmelékletű-erdők (Mercuriali-Tiliatum), szilikát sziklaerdők (Sorbo-Quercetum), molyhostölgyes bokorerdők (Ceraso-Quercetum pubescentis), valamint a társulástaniilag pontosan be nem sorolható sziklaerdők minden állományára, továbbá a mészkőrűlő bükkös és tölgyes (Luzulo-Quercetum, Luzulo-Fagetum) vánkormohás (Leucobryum glaucum) típusára, a szurdokerdőkre, az égeres láperdőkre.

Patakmenti égerligetek és puhafás ligeterdők esetében csak részterületes véghasználat tervezhető.

- Lehetőség szerint szálalóvágásos üzemmódban kezelendők a mészkerülő tölgyes és bükkös áfonyás típusai, valamint az őshonos fafajokból álló talaj-, víz- és tájképvédelmi további rendeltetésű erdők.
- Nevelővágások tervezése során az elegyfajok, száradó, odvas faegyedek kíméletére, a sematikus gyérítési módszerek kerülésére fel kell hívni az erdőgazdálkodó figyelmét (megjegyzés rovat). Az ún. "böhöncös" egyedek egy része is meghagyandó. Egészségügyi termelés őshonos állományokban csak kivételes esetben, a Bükki Nemzeti Park Igazgatósággal előzetesen egyeztetve tervezhető.
- Véghasználati tervezés általában a szokásosnál magasabb vágáskorok alkalmazásával történjen (biológiai vágásérettséghez közeli időpontban), a vágáskorok erdőrészetként egyeztetendők a Bükki Nemzeti Park Igazgatósággal. Tarvágás csak nem őshonos fafajokból álló állományokban tervezhető.
- Véghasználati tervezések esetében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság igénye az élőhelyátmentés céljait szolgáló hagyásfacsoportok vagy állományrészek visszahagyása. A csoportok kijelölését a természetvédelem lehetőség szerint az erdőtervezés terepi munkáival párhuzamosan elvégzi, így ezek az erdőtervezés során leírhatók, fakészletük a véghasználati tervezésben nem szerepel. Kiemelten fontosak a vizes élőhelyek, illetve az extrém száraz termőhelyek.
- Őshonos fafajokból álló állományok esetében kizárólag, nem őshonos fafajokból álló állományok esetében lehetőség szerint őshonos fafajokkal tervezendő az erdőfelújítás. A felújításban meg kell tervezni a termőhelynek megfelelő, jellemző őshonos elegyfajokat is.
- Az erdőrészetek és állományrészek kialakításánál törekedni kell arra, hogy az összefüggő véghasználatokra vonatkozó törvényi területi korlátozások az erdőgazdálkodó számára az üzemtervi fakitermelési lehetőség kihasználásával is betarthatók legyenek. A területi korlátozásra az erdőleíró lap megjegyzés rovatában fel kell hívni a gazdálkodó figyelmét.
- Az 1996. évi LIII. törvénynek megfelelően a védett természeti területeken mindenütt az őshonos fafajokkal történő erdőfelújításra kell törekedni. A felújítást a tájra jellemző, a termőhelynek és az eredeti erdős növénytakarásoknak megfelelő fafajokkal és elegyarányokkal kell végezni. Jelen esetben a keményfás ligeterdő, és a puhafás fűz-nyár ligetek fajait jelenti.
- Őshonos fafajú állományok véghasználata esetén törekedni kell a teljes talaj-előkészítés nélküli felújításra, kivéve, ha a betelepült nem őshonos fajok faja cseréjére a tuskózásos technológia adja az egyetlen hatásos megoldást. A tuskózásos talaj-előkészítés esetén csak a tuskófürásos módszer javasolható.
- A gyérítések tervezése során elsősorban a nem őshonos fafajok kerüljenek eltávolításra, ezen felül az őshonos fafajok csak a helyes állományszerkezet kialakításához szükséges mértékig kerüljenek kitermelésre. A ritkább őshonos elegyfák természetesen kímélendők, legyen cél az elegyes erdőkép kialakítása.
- Védett és fokozottan védett területeken növedékfokozó gyérítés csak nagyon indokolt esetben, csak természetvédelmi célból (helyes elegyarány és állományszerkezet kialakítás) kerüljön tervezésre, egészségügyi termelés tervezése nem javasolt.
- A meglévő idős őshonos állományok véghasználati korát legvégsőkéig fel kellene emelni ahol az állomány egészségi állapota lehetővé teszi. Fenntartásukat azért kellene a gazdasági érdek elé helyezni, mert szigetszerűen fennmaradt állományaik őrzik legnagyobb fajgazdagságban a tájra eredetileg jellemző aljnövényzetet és állatvilágot. Ennek átmentése érdekében meg kellene várni, míg körülöttük olyan fiatal őshonos állományok alakulnak ki, melyekbe ez az értékes élővilág átterjedhet.
- Már most jelezzük, hogy a tervezési területen vannak olyan erdőterületek, ahol fokozottan védett madárfajok (rétisas, feketególya) fészkelnek. A fészkek körzetében 500 m átmérőjű körben védőzónát kell kialakítani a zavartalan fészkelés érdekében. Ebben a zónában véghasználat ne kerüljön tervezésre, egyéb fahasználati előírás előzetes egyeztetés alapján kerüljön megtervezésre.

Az üzemtervtől eltérő tevékenységek engedélyezése (Evt. hatálybalépése előtt), illetve (2009. július 10. után) az erdőterv módosításai során figyelembe vett szempontok:

Üzemtervtől eltérő tevékenység, illetve (az Evt. hatályba lépését követően) erdőterv módosítását az erdőgazdálkodó kérelmére, vagy hivatalból végezte az erdészeti hatóság. A kérelemre folytatott eljárásokban a módosításnak alapvetően két oka volt, a bekövetkezett károsítások (bükkösökben viharok, fenyvesekben száradás), vagy az újulat fejlődését, fényviszonyok változását segítő, az eredetit meghaladó mennyiségű fakitermelési lehetőség biztosítása. A módosításokra jellemzően megtakarítási kötelezettség előírásával került sor, vagyis az erdőtervből azonos mennyiséggel törlésre kerül más erdőrészletben megtervezett fakitermelési lehetőség. A hivatalból végrehajtott erdőterv módosításoknak szintén két fő oka volt. A lucfenyő száradással összefüggésben erdővédelmi céllal fakitermelés és - amennyiben a pusztulással érintett terület meghaladta a fél hektárt (Evt. 51. § (7) bekezdés) - őshonos fafajú erdőfelújítás előírása, illetve a védett (jelölt) madárfajok élőhelyének védelme érdekében a megváltozott körülmények (pl. új fészekfoglalás) miatt a Natura célok érdekében szükséges korlátozások érvényesítése.

4.2. Natura 2000 területenkénti értékelés

A terv hatásainak értékelésére azon jelölt fajok és élőhelytípusok vonatkozásában kerül sor, melyekre a 2.3. fejezetben megállapításra került a terv szerinti erdőgazdálkodás általi érintettség.

A Natura célok érvényesülését segítő általános erdőkezelési irányelveket a 4.1. fejezet tartalmazza.

HUBN10003 Bükk hegység és peremterületei

Elsősorban erdei fajok előfordulása jellemző, a ragadozó madarak száma alapján közösségi jelentőségű terület (parlagi sas és kígyászölvy), de ezek mellett jelentős a középfakopáncs, a harkályok, az örvös légykapó itteni állománya is.

Megőrzésük érdekében szükséges általános erdőkezelési irányelveket a 4.1. fejezet tartalmazza.

Az erdőgazdálkodással érintett jelölt madárfajok

Harkályfélék (*Dendrocopos* spp., *Dryocopus martius*)

A harkályfajok nagyon érzékenyek az élőhelyük megváltozására, elsősorban a holt fához való erős kötődésük miatt (fészkelőhely, táplálkozóhely). Idős erdőállományokhoz kötődnek, melyekben a holt fa aránya is megfelelő. Mivel a jelölt harkályfajok nem vonulók, magas a fészkelőhelyhez való hűségük.

A természetes, fészkelésre alkalmas erdőterületeken belül is számos faj élőhely-specialistaként értékelhető. Az élőhely minőségét jelző, a fajok által hasznosított források számos esetben kvantifikálhatók (ügymint a preferált táplálék, a holtfa anyaga, minősége, mennyisége, az élőhelyfoltok mérete). Az erdészeti beavatkozások közvetlenül érintik ezen fajokat.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében előírt védelmi intézkedések:

5. idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére.
6. a fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.

Egyes harkályfélék specifikus igényei:

A **közép fakopáncs** erősen kötődik az idős, tölgy dominált erdőtípusokhoz. Elsősorban felületlakó rovarokkal táplálkozik az év nagy részében, így a rovarfajokban gazdag repedezett kérgű fafajok (elsősorban tölgyek) fontos táplálékforrást biztosítanak a faj számára. De táplálékként a levelekről begyűjthető rovarok is szerepelhetnek. Az erdőfoltok mérete befolyásolja a fészkelés sikerességét, az utódok számát is (bár a vizsgálatokat a nagy fakopáncs esetében végezték): így az erdőterületek fragmentációja jelentős negatív hatásként értékelhető a reprodukciós sikeresség tekintetében is.

Az erdőtervben - a korábbi állapothoz képest - az erdő jelentős fragmentációja nem következik be, így nincs negatív hatása a faj természetvédelmi helyzetére.

A **fehérhátú fakopáncs** a kifejezetten idős (sok esetben 100 évnél idősebb) erdőállományok fészkelőfaja. Elsősorban a bükkösöket preferálja, de ritkán tölgyes állományokban is megjelenik fészkelőként. Fészket derékba tört fatörzsek, elhalt, kitört vastag ágak vége alatt 0,5-1 méterre készíti. Kifejezetten a pudvás, korhadó fatörzsekbe ácsolja odúját. Szüksége van mind álló, mind fekvő holt fára, mivel táplálékát egyaránt keresi mindkettőben. A faj megőrzése szempontjából rendkívül fontos az idős erdőállományok megléte és a holtfa biztosítása a revírek közelében.

A magas vágáskorok miatt – a tartamos erdőgazdálkodásnak köszönhetően – mindig vannak idős (100 évnél idősebb) állományok. Az odvas és lábon száradt fák, facsonkok visszahagyásra kerülnek, így a faj fennmaradásához szükséges holtfa rendelkezésre áll. Viszonylag egyenletes eloszlásban találhatók a vizsgált területen faanyag termelést nem szolgáló érintetlen erdők is.

A **fekete harkály** alapvetően a magas, hosszú törzsű lombhullató erdőket preferálja. Az élőhelyválasztását valószínűleg a speciális táplálék igénye is meghatározza (pl. hangyák). Alpokban végzett felmérések alapján a magas lombkorona-záródású (80-90%), közepes – magas fasűrűségű (1200 – 1400 fa/hektár) erdőállományokhoz szignifikánsan köthető a faj. A vizsgálatok azt is kiderítették (1991-2004 között), hogy számos fészeküreget és odút folyamatosan használtak a harkályok évről-évre (ismeretesek olyan üregek, melyeket folyamatosan nyolc évig használtak, esetenként ugyanaz a madár (pár)). Ugyanezen vizsgálat – összehasonlítva más harkályfajokkal – megállapította, hogy a fekete harkály kevésbé érzékeny az erdőkezelésekre, jó adaptációs képességekkel rendelkezik. Mindezek miatt a fajra az erdőterv szerint folytatott erdőgazdálkodás nincs kedvezőtlen hatással.

Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Közép-Európában az örvös légykapó állományai stabilnak mutatkoznak. A faj hiányát legtöbbször az odvas fák hiánya, a nyílt záródású fiatalos erdőállományok (pl. vágásterületek, fáslegelő) meglétével magyarázzák. Az erdőben található holtfához, mint fészkelőhelyhez kevésbé kötődése az élőhely jellegének a függvénye. Az erdőtípus tekintetében tágtűrűsűnek mutatkozik, mind a tölgyes, mind a bükkös állományokban megtalálható.

A kis légykapó, az egyik legveszélyeztetettebb odúlakó énekesmadarunk, állományai folyamatosan csökkenek, több tradicionális fészkelőterületéről eltűnt a faj, a Bükk hegységben is igen kevés fészkelőhelyét sikerül kimutatni. Ennek oka több tényezőre vezethető vissza: (1) az erdei élőhelyek kedvezőtlen változása, ill. (2) a vonulás során észlelhető változásokkal (Indiai szubkontinens). A kis légykapó a kissé nyíltabb helyeket választja fészkelőhelyként (pl. erdőszegélyek), de többnyire „őserdő” jellegű, szintezett, táplálékban gazdag erdőállományokat preferál. Fészkelési időszakban elsősorban a fákról, illetve a lombkoronaszintről táplálkozik, ritkábban a levegőből, illetve a földről.

A holtfa és odvas fa visszahagyásával a harkályfélnél leirtakhoz hasonlóan légykapókra sincs jelentős káros hatással az erdőterv szerinti erdőgazdálkodás.

Kék galamb (*Columba oenas*)

Rendszeres erdei fészkelő, fészkelőodút legtöbbször a fekete harkály „állítja elő”. Téli időszakban pusztai, síkvidéki területeken át is telel, rövid távú vonulónak tekinthető. Lengyelországi fészkeszelekciós vizsgálatok kimutatták, hogy a predáció (pl. nyuszt) esélyét csökkenti, ha a kék galamb a simakérgű bükkfákat és a magasabban fekvő odúkat preferálja. A telepek fennmaradását az is szolgálhatja, hogy a bükk eleve hosszabb életű a természetes erdőállományokban. A vizsgálatok szerint az élő fát preferálja az álló holtfával szemben (a thermoreguláció biztosításával). Fészkelő állományainak fenntartását a nagyméretű élő bükkfák és megfelelő – fekete harkály által kivájt – odúk megléte biztosíthatja.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

7. Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére.
8. A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.

Az érintetlen véderdők, hagyásfacsoportok biztosítják a faj kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését. A fentie korlátozások betartása esetén az erdőgazdálkodás nincs jelentős kedvezőtlen hatással a fajra.

Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*)

A ragadozómadarak között táplálékspecifikusnak tekinthető, táplálékának cca. 95%-át kígyók (siklók) alkotják. Speciális tápláléka miatt nagy vadászterületre van szüksége, amelyet a levegőben vitorlázva kutat át zsákmány után. Fészkelőként elsősorban zavarástól mentes erdőállományokat preferál, míg táplálkozóterületként a nyílt, napos, facsoportokkal és bozótosokkal ritkán benőtt vidéket kedveli. A fészkek általában tölgyön, erdei vagy feketefenyőn van. A kígyászölyv legtöbbször maga építi a fészket, ritkán más ragadozómadarakét foglalja el. A faj méretéhez viszonyítva meglepően kicsi fészket a fák csúcsi részébe építi (számos esetben a tölgyfákon található fagyöngybe rejti).

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

9. A fészkelőhely körül 200 méter sugarú körben a fészkelőhely védőzónája kerül kijelölésre (a domborzati és állományviszonyok figyelembevételével).

10. Időbeni korlátozás a fészkek körüli 400 m sugarú körön belül (a domborzati és állományviszonyok figyelembevételével) március 15. és augusztus 31. között van.

Az ismert ragadozó madár fészkek környezetében a védőzónák kijelölése a BNPI adatszolgáltatása alapján a korábbi években már megtörtént. A faj táplálkozási területként előnyösen tudja hasznosítani az erdőgazdálkodás során keletkező vágásterületeket.

Az ismert fészkek környezetében a védőzónák kijelölése a BNPI adatszolgáltatása alapján a korábbi években már megtörtént. A védőzónában fakitermelés nem történik. A faj táplálkozási területként előnyösen tudja hasznosítani az erdőgazdálkodás során keletkező vágásterületeket.

A továbbiakban – az ismétlődések miatt - zárójelben kerül feltüntetésre azon site kódja, ahol az adott élőhelytípus, illetve faj a Natura 2000 kijelölés alapjául szolgál.

Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)

Szarvaskő (HUBN20004)

Vár-hegy-Nagy-Eged (HUBN20008)

A terv szerinti erdőgazdálkodással érintett jelölő élőhelyek

Nem erdei jelölő élőhelyek

40A0 Szubkontinentális peripannon cserjések (HUBN20008)

A tipikus jelölő élőhelyek elsősorban a sziklaerdők és sziklagyepek szegélyében húzódó sziklai cserjések, melegkedvelő tölgyesek, bokorerdők szegélyében fordulnak elő. A felújítás előtt végzett cserjeirtás, fakitermelés, közelítés, készletezés és szállítás érintheti elsősorban az élőhelyet.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Az adott erdőszegélyek, tisztások kímélete a fakitermelés során.
- A közelítés, készletezés, szállítás az érintett területeken a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (HUBN20008)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs rá. Előfordulhatnak erdei tisztásokon, erdőszegélyeken. A közelítés, készletezés érintheti elsősorban az élőhelyet. A vizsgált területen 2 db erdőrészlet gerinc menti gyenge termőhelyű részén kis foltban található az élőhely.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Az érintett erdőrészletekben a tisztást övező gyenge termőhelyű rész hagyásfa csoportként érintetlenül hagyandó
- A készletezés, rakodás, szállítás az érintett területeken a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon és helyszíneken történhet.

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (HUBN20008)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, de előfordul erdők mellett, erdei tisztásokon, erdőszegélyeken. A készletezés, szállítás érintheti elsősorban az élőhelyet.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Az erdőgazdálkodási tevékenységgel érintett erdőrészek mellett előforduló állományok elkerülése, kímélete.

6240 Szubpannon sztyeppék (HUBN20001, HUBN20004, HUBN20008)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs rá. Az erdőrészekben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni.

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)(HUBN20001, HUBN20004, HUBN20008)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött. Erdőszegélyekben előfordulhat. Kímélete szükséges a közelítés, készletezés során. A fajgazdag felszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtömbök szegélye kímélendő. Az élőhelyre gyakorolt hatás így elhanyagolható.

Az Evt. lehetőséget ad az erdőgazdálkodónak, hogy természetvédelmi okból kérje az erdő fátlan állapotban tartásának engedélyezését.

Jelölő erdei élőhelyek:

8150 Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők (HUBN20001)

Természetes állományaik legnagyobb kiterjedésben Északi-középhegységben találhatók, a Dunántúli-középhegységben szórványosabban jelennek meg. A kőzetfelszín korától és a táji adottságoktól függően az élőhely fajösszetétele változatos.

Védelmi intézkedések:

Állományaik érintetlenül hagyandók. Romboló, illetve turisztikai tevékenységek teljes kizárása.

9110 Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum) (HUBN20001)

A montán övben, a gyertyános-tölgyes és a szubmontán bükkös övben edafikusan (alapkőzet által befolyásolva) alakulnak ki. Főként a meredekebb, erodáltabb termőhelyeken jönnek létre, gyakran északias kitettségekben találhatók, ahol az intenzív felszíni vízfolyás kilúgzó hatása fokozottan érvényesül. Szilikátos alapkőzeten vagy könnyen kilúgzó kőzeteken, podzolosodó barna erdei talajon alakul ki, termőrétegük többnyire kiszáradásra hajlamos, sekély, nitrogénben szegény. A társulások létrejöttében döntő ökológiai tényező a talajok savanyú jellege. A mészkerülő bükkösök fajszerű társulások, a gipszint borítása rendszerint csekély. A klímazonális bükkösökre jellemző kora tavaszi aszeptus itt hiányzik. Erdőgazdálkodással jellemzően érintett élőhely.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, erdőfelújítás, telepítés mesterséges módon, erdősítés tájidegen fajokkal, egészségügyi fakitermelés, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója.

Az erdőtervben fenti veszélyeztető tényezők figyelembe lettek véve, az állományok természetes felújítással kezeltek, hagyásfacsoport visszahagyása azonban szükséges élőhelyen előforduló jelölőfajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- A gyérítések és véghasználatok során 5 m³/ha mértékig (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) az álló és fekvő holtfa visszahagyandó.
- Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport kijelölése javasolt erdőrészenként vagy tömbösítve.
- Az erdőrészekben található odvas, böhöncös idős faegyedek visszahagyandók.

9130 Szubmontán és montán bükkösök (HUBN20001, HUBN20008)

Közép-Európa szubmontán és montán régiójában, hűvös, párás klímában nagy területű, zonális, vagy extrazonális helyzetben fordulnak elő. Változatos alapkőzeten alakulnak ki. Talajuk típusa is különböző lehet, melyet általában mély termőréteg és gazdag humusztartalom jellemez.

A felülvizsgálattal érintett területen legnagyobb területtel ez az élőhely fordul elő. Az erdőgazdálkodási tevékenység is jellemzően a zonális bükkösökben zajlik.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, egészségügyi fakitermelés, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója, éghajlatváltozás.

Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok (hegyi juhar, kislevelű hárs, hegyi szil) teljes kímélete, további fafajok (korai juhar, madárcseresznye, stb.) kímélete szükséges.
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély fenntartása kívánatos.

•A gyéritések és véghasználatok során 5 m³/ha mértékig (az állomány átlagos átmérőjét elérő közep- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt.

•Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport kijelölése javasolt erdőrészenként vagy tömbösítve.

•Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A terv szerinti gazdálkodás mellett, a fenti előírások betartásával az élőhely kiterjedése nem csökken, szerkezete folyamatosan megújul. A hagyásfa csoportok és a holtfa biztosítják a jelölő élőhely biológiai sokféleségének megőrzését. Megjegyzendő, hogy a felülvizsgált területen a kipusztult lucfenyves állományok helyén zömmel bükkös célállománnyal kerül sor az erdő felújítására, az erdőszerkezet átalakításával zonális bükkösök jönnek létre, így a jelölő élőhely területe növekszik, természetvédelmi helyzete javul.

9150 A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (HUBN20001, HUBN20008)

A szubmontán-montán bükkösök olykor a gyertyános-tölgyesek övében, törmelékes talajon, kitett oldalakon, gerinceken alkotnak kis kiterjedésű társulást, melyek a zonális erdőkbe beágyazott szigetekként jelennek meg. Mészkő, dolomit, olykor andezit alapkőzeten, szálban álló sziklákon vagy mozgó sziklatömbökön, illetőleg sziklafalak alatt mozgó kőzettörmelék-mezőn, a törmelék között felgyülemlett fekete humuszon alakulnak ki. A talajaikban erős a nitrifikációs aktivitás és a cellulózbontó baktériumok aktivitása.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, erdőfelújítás és telepítés mesterséges módon, egészségügyi fakitermelés, egyéb erdészet: fakitermelés miatti talajleomosódás, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója, sport- és szabadidő-tevékenységek.

Jellemzően erdőgazdálkodással nem érintett élőhely, az erdőrészekben belül, kisebb sziklás részekben jelenhet meg.

Védelmi intézkedések:

•Véghasználat esetén az élőhelyen az erdőrészlet 5 %-ának mértékéig hagyásfa csoport visszahagyása szükséges. Ezzel a legtöbb esetben biztosítható, hogy az erdőrészlet területén belül az élőhelyhez tartozó foltok visszahagyásra kerüljenek.

•Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

9180 * Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (HUBN20001, HUBN20008)

Hegy- és dombvidékeken alakulnak ki a bükkös, vagy tölgyes övben. Meredek, keskeny, vízszivárgásos völgyekben, általában északias kitettséggű oldalakon, sziklaletörések, fennsíkperemek alatt jelennek meg. Talajuk sziklás váztalaj, vagy sekély lejtőhordalék erdőtalaj lehet.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, egyéb erdészet, egészségügyi fakitermelés, fakitermelés miatti talajleomosódás, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója

Az élőhely jellemzően nem érintett az erdőgazdálkodással, elsősorban érintetlen talajvédelmi erdők. A fakitermelésre tervezett erdőrészeknek kis foltjait érintheti. Ezen sziklás foltok a véghasználatok során hagyásfa csoportként visszahagyásra kerülnek. Fentiek miatt az erdőgazdálkodással közvetlenül általában nem érintett az élőhely.

91E0 * Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (HUBN20004, HUBN20008)

Ez az élőhely típus nagyon sok társulást foglal magába, a felülvizsgált területen az *Aegopodio-Alnetum* (Podagrafüves égerliget) társulás fordul elő. Hegy és dombvidékeken alakulnak ki a patakok mentén. A víz csak ritkán, nagy esőzésekkor árasztja el őket, de a talajvízszint magas. Talajuk öntés, vagy hordalék jellegű, nitrogéntartalma magas.

Általában erdőgazdálkodással nem érintett az élőhely. Jellemzően az erdőrészek völgy menti kis foltjaiban fordul elő. Fakitermelés során érintetlenül hagyandó, közelítés során kímélendő.

91G0 * Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (HUBN20001, HUBN20004, HUBN20008)

A gyertyános-kocsánytalan tölgyesek domb- és hegyoldalokon szinte bármilyen alapkőzeten, leggyakrabban agyagbemosódásos barna erdőtalajon, ritkábban közethatású talajokon, lejtőhordalék erdőtalajokon alakulnak ki. A mészkerülő állományok savanyú, nem podzolos barna erdőtalajon is előfordulnak. Az erdőgazdálkodással jellemzően érintett társulás.

Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében előírt védelmi intézkedések:

- Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegy esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre.
 - Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)
 - A fahasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeit lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.
 - Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.
 - Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
 - A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, az élőfa készlet 5 %-áig.
 - A gyéritések és véghasználatok során 5 m³/ha mértékig (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.
- A terv szerinti gazdálkodás mellett, a fenti előírások betartásával az élőhely kiterjedése nem csökken, szerkezete folyamatosan megújul. A hagyásfa csoportok és a holtfa biztosítják a jelölő élőhely biológiai sokféleségének megőrzését.

91H0 Pannon molyhos tölgyesek (HUBN20001, HUBN20004, HUBN20008)

Ez az élőhely két eltérő élőhely típust foglal magába, a mész- és melegkedvelő tölgyeseket és a molyhos tölgyes bokorerdőket. Meleg, délies kitettséggű lejtőkön, hegyorrokon, hegylábi részeken alakulnak ki, összefüggő állományokat is alkothatnak. Sokféle alapkőzetten előfordulhatnak (de legjellemzőbbek meszes alapkőzetten), talajuk általában sekély, valamilyen közethatású, vagy sziklás-köves váztalaj. A vizsgált területen előforduló társulások *Ceraso mahaleb-Quercetum pubescentis* (Sarjmeggyes bokorerdő) és *Corno-Quercetum pubescentis* (Melegkedvelő tölgyes). Jellemzően erdőgazdálkodást nem folytatnak az élőhelyen, talajvédelmi erdőként érintetlenül maradnak, azonban néhány fakitermeléssel érintett erdőrészlet kisebb részterületén (foltján) előfordul az élőhely.

Védelmi intézkedések:

- Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fafajok – különösen az akác - eltávolítását).
- Az érintett erdőrészekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.

91I0 * Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (HUBN20008)

Legveszélyeztetettebb élőhelyek közé tartozik. Az Alföldön, alföldperemi dombvidékeken az erdőssztyepp mozaik - erdőhasználat miatt - nagyon megritkult képviselői. Alapkőzetük általában lösz, talajuk többnyire csernozjom barna erdőtalaj. Fő fajai a tölgyek, különösen a kocsányos tölgy (*Quercus robur*). Az erdő tisztásain, vagy az oldalról benyúló gyepfoltokban xerofil gyepek és félszáraz gyeptársulások alakulnak ki.

Erdőgazdálkodással érintett élőhely.

Védelmi intézkedések:

- Állományaik érintetlenül hagyandók, kivéve az idegenhonos fafajok (akác) eltávolítását.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek (HUBN20001, HUBN20004, HUBN20008)

A Magyar Középhegységben és a dombvidékeken 250–450 (kivételesen 600) m tengerszint feletti magasságoknál alakulnak ki kiterjedt és idős korukban jól záródó, jó növekedésű klímazonális állományai. A legkülönbözőbb alapkőzeteken előfordul, általában mély, közömbös kémhatású vagy enyhén savanyú talajokon, többnyire barna erdőtalajon.

Az erdőgazdálkodással jellemzően érintett élőhely. Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik, vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

A terv szerinti erdőgazdálkodással érintett jelölő fajok

Erdei élőhely-típusokhoz kötődő jelölő növényfaj

Janka-tarsóka (*Thlipsis jankae*) (HUBN20008)

Védett. Változatos ökológiai igényű, általában a nyílt vagy félárnyékos élőhelyekhez kötődik. Tipikus szárazgyepi faj. Déli kiettségű sztyeppréteken, ritkás tölgyesekben, fás legelőkön, hegyi réteken fordul elő. Veszélyeztető tényezők a gyepterületek beszántása, akác telepítés, spontán akácosodás.

Védelmi intézkedések: Készletezés, közelítés, rakodás kerülése.

Boldogasszony papucs (*Rigópohár*) *Cypripedium calceolus* (HUBN20008)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű faj. Ez a faj a ligetes, szórt fénnnyel rendelkező erdőkben (bükkös, elegyes karszterdő, bokorerdő és mészkedvelő tölgyes) találja meg életfeltételeit. A fényviszonyokra igen érzékeny, sem a teljes, közvetlen fényt, sem a túlzott árnyékot nem tűri. Ezért az élőhelyén a beerdősülést, cserjésedést, a túlzott beárnyékolást meg kell akadályozni, de az élőhelyén olyan tevékenységeket sem szabad végezni, amely teljes, direkt napsütésnek tenné ki a faj egyedeit. A faj dekorativitása miatt, jelentős veszélyt jelenthet a turizmus, ezért a háborítatlanságot biztosítani szükséges a faj számára.

Erdei élőhely-típusokhoz kötődő jelölő állatfajok Gerinctelenek

Havasi cincér (*Rosalia alpina*) (HUBN20001, HUBN20008)

Védett, kiemelt közösségi jelentőségű faj. Főként az Északi-középhegységben és a Dunántúlon fordul elő, újabb adata (2008) a Budai-hegységből is van. Lárva bükkel elhalt, de még lábon álló törzsében, illetve az élő fák vastag, elhalt ágaiban a kéreg alatt, majd a fatestben fejlődik, csak olyan helyeken, ahol a fát napsütés éri (pl. zárt erdőkben a felső lombkoronaszintben). Általában csak a már 50 év feletti erdőállományokban fordul elő, ahol 1-2 éves holt bükkfák találhatók (törzsmérő a földtől 1 méterre legalább 25 cm körüli).

Veszélyeztető tényezők: elhalt, beteg vagy sérült fatörzsek eltávolítása, a faállományban kiterjedt homogén korcsport kialakítása, bükks állományok helyén tájidegen fajokból álló erdőtelepítés.

Kiemelendő probléma: a faj viszonylag frissen elhalt fákba/farészekbe rakja petéit, ezért a fakitermelés után a farakások helyszínen hagyása a rajzás időszakáig, mintegy ökológiai csapdaként működik. A havasi cincér rajzási időszaka június-augusztus, ha ekkor a téli, tavaszi időszakban kitermelt fák még a területen találhatók, akkor a petéző nőtények az elszállítandó fatörzsekbe fognak petézni. Az így lerakott peték, és ezáltal a következő nemzedék is gyakorlatilag megsemmisül. Ez igen erős állománycsökkenést okoz, főként ha rendszeresen ismétlődik egy adott élőhelyen. A faj érdekében a téli, valamint kora tavaszi időszakban kitermelt fák területről történő elszállításáról legkésőbb májusig, de más xilofág fajok kímélése miatt még korábban is javasolt a kiszállítás.

Az erdőben kialakított kisebb lécek, ahol az elhalt ágakat, a lábon elhalt fák törzsét napfény érheti, kedvezőek a faj számára, valamint ismert előfordulási helyein az idős (50 év fölötti állományok) egy részének teljes kíméléte, ezen állományok hosszútávú fennmaradásának, jelenlétének biztosítása.

Élőhelytípus (közösségi jelentőségű + egyéb), amelyhez előfordulása köthető: általában bükks (9130, 9110) és gyertyános tölgyesek (91G0), ahol viszonylag sok a bükkel elegyfaként.

Védelmi intézkedések, melyek az egyéb holtfához kötődő jelölő fajokra előírt korlátozásokkal teljesülnek a terv végrehajtásakor:

- holtfa visszahagyása,
- hagyásfák
- az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor,
- faanyag májusig történő kiszállítása az erdőből (ez gazdasági szempontból is szükséges, mivel a faanyag minősége romlik „befülled” a meleg évszakban)

Emlősök

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű állatfaj. Hegyvidéki és dombsági összefüggő erdőkben él. Kedveli az idős tölgy-, gyertyán-, és vegyes állományú erdőket, ahol faodvakban található nyáron, de az állomány egy része télen is. A fentiek alapján elterjedési területén a fent nevezett állományú erdőkben az odvas fák meghagyása és lehetőleg összefüggő nagy kiterjedésű idős erdők fenntartása kívánatos. Mivel a faj egyedei a felrepedezett kéreg alatt is előszeretettel tanyáznak, az alkalmas és védendő odvas fák kijelölésénél szakember segítségét kell igénybe venni.

Veszélyeztető tényezők: az alkalmas odvakkal rendelkező (álló) fák eltávolítása, tarvágás és művelési ág váltás és növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- odvas fák visszahagyása,
- fokozatos felújítógátás
- hagyásfák
- az erdőgazdálkodásban rovarirtó szer használatára az élőhelyén nem kerül sor

Hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersi*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. A Bükkben, Zemplénben és a Szársomlyó-hegyen nagy, az Aggteleki-karszton, a Mátrában és Nagyharsány közelében kisebb állományai ismertek. Szálláshelyei kizárólag barlangokban és felhagyott bányajáratokban találhatóak. Éjszakai lepkékből, szúnyogokból, kisebb bogarakból, esetleg kérészekből, tegzesekből álló táplálékát közvetlenül a lombkorona-, illetve cserjeszint felett szerzi.

Veszélyeztető tényezői a telelő-, illetve szálláshelyein történő zavaráson kívül a zsákmányállatot jelentő rovar közösségek megváltozását, megfogyatkozását említhetjük. Így veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtó szer használatára az élőhelyén nem kerül sor

Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Az Északi-középhegységben, a Dunántúli-középhegységben és a Dél-Dunántúl hegyvidékein jelentős állományai találhatóak. Előnyben részesíti a melegebb tölgyeseket, gyertyános tölgyeseket, de a montán bükkösökig számos erdei társulásban előfordul. Kis tavak, dagonyák, égeressel kísért patakvölgyek közelségét kedveli. Elsősorban faodvakban tanyázik, de télen esetenként barlangokba is behúzódhat. Táplálkozásához összefüggő, kiterjedt erdőkre van szüksége, kerüli a nyílt területeket.

Veszélyeztető tényezők: az alkalmas odvakkal rendelkező (álló) fák eltávolítása, tarvágás és művelési ág váltás, a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- Elterjedési területén az odvas fák meghagyása
- idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák.
- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Sík és hegyvidékeken egyaránt előfordul, jelenléte elsősorban nagy folyóink (Duna, Tisza, Dráva), ezek mellékfolyói (pl. Körösök, Maros) és nagy tavainkhoz köthető. Hegyvidékek (pl. Bükk, Mecsek) barlangjaiban, és nagyobb faodvakban telel. A megfelelő vízfelülethez közeli épület, faodú és földalatti üreg egyaránt fontos nyári búvóhelye lehet. Táplálékát a vízfelszín felett és a környező erdőkben szerzi.

Veszélyeztető tényezők az ártéri erdőkbe történő beavatkozások, fafaj cserék (a természetes fás vegetáció nemes nyaras és fűzes állományokra történő cseréje) az odvas, öreg fák kivágása, a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- Elterjedési területén az odvas fák meghagyása
- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Kolóniai már csak az Északi-középhegységben és a Gerecsében találhatóak meg. Barlangi faj. Éjszakai lepkékből, szúnyogokból, kisebb bogaraktól álló táplálékát a pihenőhely közelében, közvetlenül a lombkorona-, illetve cserjeszint felett szerzi.

Veszélyeztető tényezői a telelő-, illetve szálláshelyein történő zavaráson kívül a zsákmányállatot jelentő rovar közösségek megváltozását, megfogyatkozását említhetjük. Így veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Közönséges denevér (*Myotis myotis*) (HUBN20001)

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Magyarországon általánosan elterjedt, de nem gyakori denevér. Nyári szállása szinte kizárólag épületekben található, téle pedig barlangokba, bányákba húzódik. Táplálkozás során füves területeket, parkokat részesít előnyben. Veszélyeztető tényezői elsősorban a nyári, illetve a téli szálláshelyeik állapotával kapcsolatosak. További veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*) (HUBN20001)

Védett, közösségi jelentőségű, veszélyeztetett denevérfaj. Országosan elterjedt faj, hegyvidéki területeken mindenütt előfordulhat, de szülőkolóniáit elsősorban síkvidéken találjuk meg. Elsősorban épületlakó. Erdei tisztásokon, ligetes, parkos területeken és legelőkön vadászik. Zsákmányállatainak a gyeperdő mozaik megfelelő aránya kedvez. Veszélyeztető tényezők közül az épületek és földalatti üregek lezárása és a barlangi zavarás, továbbá a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása a legjelentősebb.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*) (HUBN20001)

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Az Északi-középhegységben, a Mecsekben és szaporodási időszakban az Alföld keleti részén fordul elő. Épületlakó faj, barlangokban, vagy bányajáratokban telel. Erdei tisztásokon, ligetes területeken, legelőkön vadászik.

Veszélyeztető tényezői elsősorban a nyári, illetve a téli szálláshelyeik állapotával kapcsolatosak. További veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) (HUBN20001)

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Erősen hegyvidékeinkhez kötődő faj. Nyáron épületekben és földalatti üregekben egyaránt meghúzódik, a telet barlangokban, bányajáratokban, vagy pincékben tölti. Kedveli a mozaikos tájat, a sövényekkel, facsoportokkal szabdaltnak extenzív mezőgazdasági területeket, gyümölcsösöket. Az erdőgazdálkodás által szabdaltnak területek tehát kedvezőek számára.

Veszélyeztető tényezők közül a nyári és téli búvóhelyet érintő beavatkozások a legjelentősebbek, de az öreg gyümölcsösök, parkok, erdőszegélyek vegyszerezése, felszámolása, az intenzív mezőgazdasági művelés szintén hozzájárul állományuk csökkenéséhez.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

4.3. Hatásvizsgálati mátrix

4.3.1. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő élőhelyekre, melyek az erdőgazdálkodás tervelőírásai alapján érintettek

HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6240	Szubpannon sztyeppék	Közelítés	Az erdőrésztben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Közelítés, szállítás	Kímélet a közelítés, készletezés során. Erdőszegély kímélendő.
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	Fakitermelés, közelítés	Az érintett területek érintetlenül hagyandók.
9110	* Mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum)	Fakitermelés, közelítés	Gyérítések és véghasználatok során őshonos kísérő fajok kímélete. A gyérítések és véghasználatok során 5 m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5 % hagyásfa-csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	Fakitermelés, közelítés	Nevelővágások során őshonos kísérő fajok kímélete. Erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5 m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5 % hagyásfa-csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9150	Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	Fakitermelés, közelítés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fajok eltávolítását).
9180	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői	Fakitermelés, közelítés	Idős állományok érintetlenül hagyandók. Tisztítások, gyérítések során a kitermelt faanyag az állományban hagyandó.

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal	Fakitermelés, közelítés	Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegyarány esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre. Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete. Idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása. Az állományszegélyek, cserjeszint kímélete. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók. Hagyásfa csoportok kijelölése. Álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
91H0	Pannon molyhostölgyesek Quercus pubescens-szel	Fakitermelés, közelítés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrészekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Fakitermelés, közelítés	Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik. Fakitermelés vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

HUBN20004 Szarvaskő

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6240	Szubpannon sztyeppék	Készletezés, szállítás	Az erdőrészetben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélet a közelítés során.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Közelítés, szállítás	Kímélet a közelítés, készletezés során. Erdőszegély kímélendő.
91E0	* Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Fakitermelés, közelítés	Fakitermelés során érintetlenül hagyandó, közelítés során kímélendő.

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal	Fakitermelés, közelítés	Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegyarány esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre. Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete. Idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása. Az állományszegélyek, cserjeszint kímélete. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók. Hagyásfa csoportok kijelölése. Álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
91H0	Pannon molyhostölgyesek Quercus pubescens-szel	Fakitermelés, közelítés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fafajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrészekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Fakitermelés, közelítés	Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik. Fakitermelés vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

HUBN20008 Vár-hegy-Nagy-Eged

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	Cserjeirtás, fakitermelés, közelítés, szállítás	Erdőszegélyek, tisztások kímélete a fakitermelés, közelítés, készletezés, szállítás során.
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	Fakitermelés	Sziklakibúvásokon lévő állományok érintetlenül hagyása. Inváziós fafajok egyedeinek eltávolítása.
6210	Meszes alapkőzetű féltérmezetes száraz gyepek és cserjésedett változataik	Készletezés, szállítás	Az élőhely elkerülése az erdőgazdálkodás során.
6240	Szubpannon sztyeppék	Készletezés, szállítás	Az erdőrészekben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélet a közelítés során.

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	Készletezés, szállítás	Az erdőrésztben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni. Kímélet a közelítés során.
9130	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>)	Fakitermelés, közelítés	Nevelővágások során őshonos kísérő fajok kímélete. Erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5 m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5 % hagyásfa-csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9150	Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	Fakitermelés, közelítés	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód szerinti kezelés. Hagyásfa csoportként visszahagyandó. Inváziós fajok visszaszorítása. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9180	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	Fakitermelés, közelítés	Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód szerinti kezelés. Inváziós fajok visszaszorítása.
91E0	* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	Fakitermelés, közelítés	Fakitermelés során érintetlenül hagyandó, közelítés során kerülni kell.
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal	Fakitermelés, közelítés	Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítóvágáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegyarány esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre. Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete. Idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása. Az állománysegélyek, cserjeszint kímélete. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók. Hagyásfa csoportok kijelölése. Álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
91H0	Pannon molyhostölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel	Fakitermelés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrésztben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
9110	* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	Fakitermelés, közelítés	Fanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban történő kezelés.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Fakitermelés, közelítés	Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik. Fakitermelés vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

A kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok *-al jelezve.

4.3.2. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő fajokra, melyek az erdőgazdálkodás tervelőírásai alapján érintettek

HUBN10003 Bükk-hegység és peremterületei

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>)	fészkelés: zavarástól mentes erdőállományok táplálkozóterület: nyílt, napos, facsoportokkal és bozótosokkal ritkán benőtt vidék	Fészkelőhely körül 200 méter sugarú körben visszahagyandó védőzónakerül kijelölésre, időbeni korlátozás a fészkek körüli 300 m sugarú körön belül március 15. és augusztus 31. között.
Kék galamb(<i>Columba oenas</i>)	nagyméretű odvas bükkfák	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Fehérhátú fakopáncs(<i>Dendroco pos leucotos</i>)	idős bükkösök	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Fészkelőhely körül 400 m sugarú körben őshonos fafajú száradék visszahagyása. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Közép fakopáncs(<i>Dendroco pos medius</i>)	idős tölgyesek	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>)	idős lombhullató erdők	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis.</i>)	álló holtfa	Holtfa és odvas fa visszahagyás.

HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
* Havasi cincér(<i>Rosalia alpina</i>)	bükk elhalt, de még lábon álló törzsei	Holtfa visszahagyása. Hagyásfák. Az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor. A faanyag májusig történő kiszállítása az erdőből.
Nyugati pisedenevér(<i>Barbastella barbastellus</i>)	idős tölgy, gyertyán állományú erdők odvas fái	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógáz. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hosszúszárnyú denevér(<i>Miniopterus schreibersi</i>)	erdei rovarok	Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagyfülű denevér(<i>Myotis bechsteini</i>)	kiterjedt erdők faodvai	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógáz. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Tavi denevér(<i>Myotis dasycneme</i>)	vízfelülethez közeli faodú	Elterjedési területén az odvas fák meghagyása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kereknyergű patkósdenevér(<i>Rhinolophus euryale</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagy patkósdenevér(<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kis patkósdenevér(<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hegyesorrú denevér(<i>Myotis blythii</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.
Közönséges denevér(<i>Myotis myotis</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.

HUBN 20004 Szarvaskő

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Nyugati pisedenevér(<i>Barbastella barbastellus</i>)	idős tölgy, gyertyán állományú erdők odvas fái	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagyfülű denevér(<i>Myotis bechsteini</i>)	kiterjedt erdők faodvai	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kereknyergű patkósdenevér(<i>Rhinolophus euryale</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagy patkósdenevér(<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kis patkósdenevér(<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hegyesorrú denevér(<i>Myotis blythii</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.
Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.

HUBN20008 Vár-hegy-Nagy-Eged

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Boldogasszony papucs (Rigópohár) <i>Cypripedium calceolus</i>	félárnyékos, cserjefajokban gazdag meszes alapkőzetű elegyeserdők	Folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási mód alkalmazása.
Janka-tarsóka (<i>Thlapsi jankae</i>)	száraz gyepek, ritkás tölgyesek, hegyi rétek	Készletezés, közelítés, rakodás kerülése.
Nyugati pisedenevér(<i>Barbastella barbastellus</i>)	idős tölgy, gyertyán állományú erdők odvas fái	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hosszúszárnyú denevér(<i>Miniopterus schreibersi</i>)	erdei rovarok	Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagyfülű denevér(<i>Myotis bechsteini</i>)	kiterjedt erdők faodvai	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítógás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Tavi denevér(<i>Myotis dasycneme</i>)	vízfelülethez közeli faodú	Elterjedési területén az odvas fák meghagyása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kereknyergű patkósdenevér(<i>Rhinolophus euryale</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

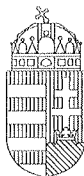
Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Kis patkósdenevér(<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	barlangok	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.
Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>)	épületek, barlangok	Rovarirtó szer használatának mellőzése. Szálláshelyek zavartalanságának biztosítása.

SDF frissítésre váró jelölő faj dőlt betűvel jelezve

*A kiemelt közösségi jelentőségű faj *-al jelezve.*

Eger, 2014. december 09.

Kormos János
erdőtervező

HEVES MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL
ERDÉSZETI IGAZGATÓSÁGA

Iktatószám: HEG-EI/5781-10/2014

Nyilatkozat

az Egri Erdőtervezési Körzetben jóváhagyott erdőtervekben az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírásoknak a Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), a Szarvaskő (HUBN20004), a Vár-hegy – Nagy-Eged (HUBN20008) Natura 2000 területre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak vizsgálatáról.

Az Erdőtervezési Körzetben található, vizsgált Natura 2000 terület

kódja	Natura 2000 terület neve	státusza	érintett terület (ha)	érintett NP ¹
HUBN10003	Bükk-hegység és peremterületei	KMT	13 800,03	Bükki NPI
HUBN20001	Bükk-fennsík és a Lök-völgy	KJTM	2 186,32	Bükki NPI
HUBN20004	Szarvaskő	KJTM	631,82	Bükki NPI
HUBN20008	Vár-hegy-Nagy-Eged	KJTM	1 072,66	Bükki NPI

KMT: különleges madárvédelmi terület; érintett terület az Országos Erdőállomány Adattár (továbbiakban: Adattár) alapján

KJTM: különleges jelentőségű természetmegőrzési terület; érintett terület az Adattár alapján

Az erdőgazdálkodásra vonatkozóan a 63572/58/2007, illetve a 63572/59/2007 számon jóváhagyott erdőtervekben megállapított előírásoknak az Egri Erdőtervezési Körzet területén található Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), a Szarvaskő (HUBN20004), a Vár-hegy – Nagyeged (HUBN20008) Natura 2000 területre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről készült elővizsgálati dokumentáció alapján megállapítható, hogy

a körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások jelentős kedvezőtlen hatása nem állapítható meg a felsorolásra került Natura 2000 területek vonatkozásában a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére, ezért az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló 275/2004. (X. 8) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdés, és a 11/2010. (II.4.) FVM rendelet 10. § szerint részletes hatásbecslés elkészítése nem szükséges.

¹ A 275/2004. Korm. rendelet mellékleteiben rögzített működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság.

Dátum: Eger, 2014. december 9.

Szabó Szilárd
igazgató